

Stowarzyszenie
Inwestorów
Indywidualnych

Ogólnopolskie
Badanie
Inwestorów

OGÓLNOPOLSKIE BADANIE INWESTORÓW 2017

Partner in Business Strategies

Partnerstwo

Innowacyjność

Branżowa specjalizacja

Szycie na miarę

81-812 Sopot
ul. Junaków 2
tel. (48-58) 550 60 70

e-mail: kontakt@pbs.pl
www.pbs.pl

Członkostwo w organizacjach:
ESOMAR, OFBOR, PTBriO, BCC

Certyfikaty:
PKJPA, PKJBI

Spis treści

Rozdział 1			
Wstęp i informacje o badaniu	4	Rozdział 6	22
		Portfel	
Rozdział 2		6.1. Wartość portfela	22
Charakterystyka respondentów	5	6.2. Dopłaty do portfela	22
2.1. Płeć respondentów	5	6.3. Instrumenty posiadane w portfelu	23
2.2. Struktura wieku	5	6.4. Liczba spółek w portfelu	23
2.3. Struktura wykształcenia	6	6.5. Okres lokowania środków na rynku	24
2.4. Sytuacja rodzinna	6	6.6. Stopa zwrotu z inwestycji	25
2.5. Miejsce zamieszkania	7		
2.6. Status zawodowy	7	Rozdział 7	
Rozdział 3		Psychologia inwestowania	27
Inwestowanie	9	7.1. Uśrednianie ceny zakupionego instrumentu	27
3.1. Najczęstszy sposób inwestowania w instrumenty finansowe	9	7.2. Zamykanie stratnych pozycji	27
3.2. Okres inwestowania na giełdzie	10		
3.3. Czas poświęcany na inwestycje	11	Rozdział 8	
3.4. Główna motywacja do inwestowania na giełdzie	12	Rynki alternatywne: NewConnect i Catalyst	28
3.5. Przestanki decyzji inwestycyjnych	12	8.1. Lokowanie środków na rynku NewConnect	28
3.6. Analiza instrumentu finansowego	13	8.2. Lokowanie środków na rynku Catalyst	28
Rozdział 4			
Doświadczenie	15	Rozdział 9	
4.1. Ocena umiejętności inwestowania	15	Walne Zgromadzenia	29
4.2. Zainteresowanie zagadnieniami edukacyjnymi	16		
Rozdział 5		Rozdział 10	
Źródła informacji	17	Sytuacja na polskim rynku kapitałowym	31
5.1. Ważność źródeł informacji na temat rynku kapitałowego	17		
5.2. Najczęściej wykorzystywane źródła informacji	18	Rozdział 11	
5.2.1. Raporty bieżące i okresowe spółek	18	Rachunek maklerski	32
5.2.2. Serwisy internetowe	18		
5.2.3. Raporty i komentarze analityków/blogi	18	Rozdział 12	
5.2.4. Strony internetowe spółek	19	Pozostałe pytania do inwestorów	33
5.2.5. Gazety	19	12.1. Pytania Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego	33
5.2.6. Programy telewizyjne	19	12.2. Pytania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie	33
5.2.7. Fora dyskusyjne	20		
5.2.8. Rozgłoszenie radiowe	20		

Rozdział 1

Wstęp i informacje o badaniu

Michał Mastowski

Stowarzyszenie Inwestorów
Indywidualnych

Właśnie dobiegła końca piętnasta edycja Ogólnopolskiego Badania Inwestorów (OBI), przeprowadzanego co roku przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych (SII). Celem przyświecającym nam podczas tworzenia badania jest przybliżenie profilu i preferencji statystycznego polskiego inwestora indywidualnego, co jest istotne z uwagi na fakt, że 18% obrotów na warszawskim parkiecie wciąż jest generowane przez tę grupę (według danych GPW za I półrocze 2017 roku). OBI realizuje wyżej wymieniony cel w stu procentach i stanowi cenne źródło informacji dla wszystkich zainteresowanych polskim rynkiem kapitałowym. Analiza szczegółowych danych może prowadzić do wielu wniosków o stanie polskiej giełdy, jej uczestnikach oraz problemach. Wyniki badania są pomocne również Stowarzyszeniu Inwestorów Indywidualnych, ponieważ w oparciu o zamieszczone informacje jesteśmy w stanie tworzyć lepiej dopasowane usługi dla naszych odbiorców. Edycja badania przeprowadzona w 2017 roku to 4711 wypełnionych przez inwestorów ankiet. Zważywszy na fakt, że wszystkie zostały zbadane pod kątem jakości, taka ilość odpowiedzi zapewnia wysoki poziom wiarygodności wyników. W celu przeprowadzenia badania SII podjęło współpracę z instytutem PBS, który kolejny rok z rzędu zapewnia profesjonalizm oraz gwarantuje poprawność merytoryczną.

Charakterystyka statystycznego polskiego inwestora jest niezmienna od wielu lat – jest to mężczyzna, w wieku od 36 do 45 lat, z wyższym wykształceniem, który najczęściej mieszka w dużym mieście. W konsekwencji jest to osoba przeważnie

z dobrą pracą i posiadająca oszczędności, które jest skłonna przeznaczyć na inwestycje kapitałowe. Główną motywacją jest chęć zdywersyfikowania swoich dochodów oraz samodzielne dbanie o swoją przyszłość. Widać także tendencję systematycznego starzenia się inwestorów. Z roku na rok statystyczny wiek oraz, co za tym idzie, doświadczenie inwestorów jest większe. Wnioskować można zatem, że na rynkach obecna jest grupa, która stale zwiększa swoje kompetencje i osoby te mogłyby stanowić świetny fundament dla nowego, wschodzącego pokolenia inwestorów. Tak się niestety nie dzieje, widać ewidentny brak dopływu młodych inwestorów i poradzenie sobie z tym problemem powinno być głównym wyzwaniem, któremu będzie musiała stawić czoła polska giełda.

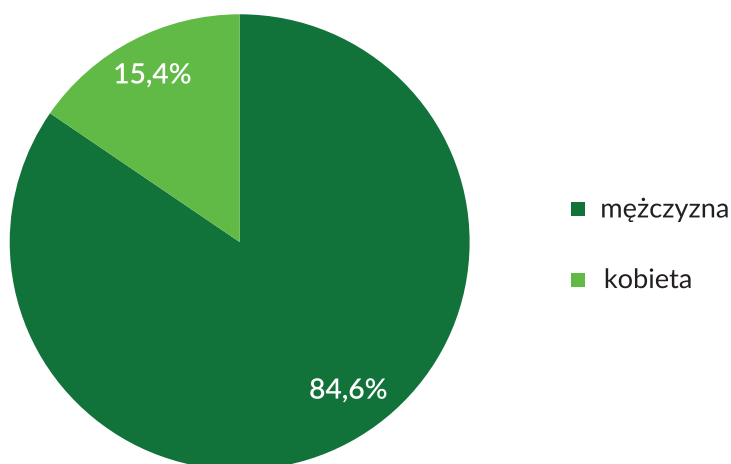
Nie należy jednak tego starzenia się inwestorów jako ogólnej tendencji rynkowej, traktować jako poważnego problemu i zagrożenia dla polskiej giełdy. To naturalna tendencja występująca na wielu rozwiniętych rynkach świata. Przeciętny inwestor na zachodnich rynkach kapitałowych jest w co najmniej średnim wieku, ma zdywersyfikowany portfel, inwestuje długoterminowo i dywidendowo. Do takiego obrazu coraz bardziej, z roku na rok, upodabnia się polski inwestor indywidualny. W żadnej mierze nie stanowi to zatem problemu. To znak nowych czasów oraz tego, że polski rynek kapitałowy po ponad 25 latach rozwoju dojrzewał! Jedynym problemem, któremu wszyscy powinniśmy stawić czoła, jest malejąca liczba inwestorów indywidualnych oraz ich aktywność.

Rozdział 2

Charakterystyka respondentów

2.1. PŁEĆ RESPONDENTÓW

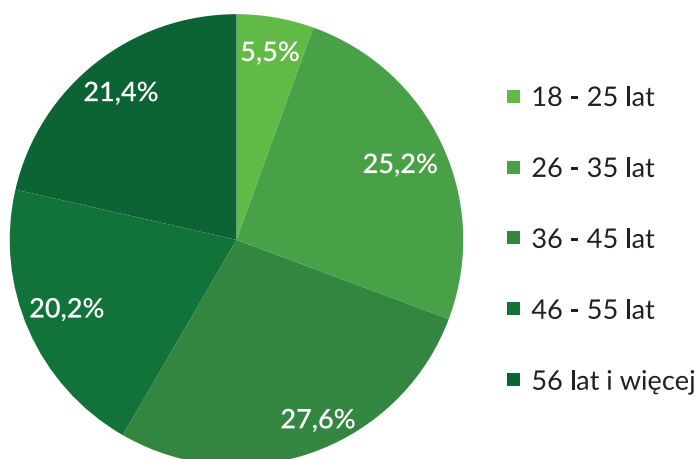
Niezmienne, inwestor giełdowy to w dominującym stopniu mężczyzna. W 2017 roku odsetek respondentów płci męskiej wyniósł 84,6%. Udział kobiet to 15,4%, a wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły kobiety w wieku 36-45 lat. Kobiety, które zajmują się inwestowaniem, w znacznej większości posiadają wykształcenie wyższe, najczęściej o profilu ekonomicznym, ich staż na giełdzie przeważnie nie przekracza 10 lat, a głównym celem inwestowania jest dywersyfikacja źródeł przychodów.

Rys. 2.1. Płeć

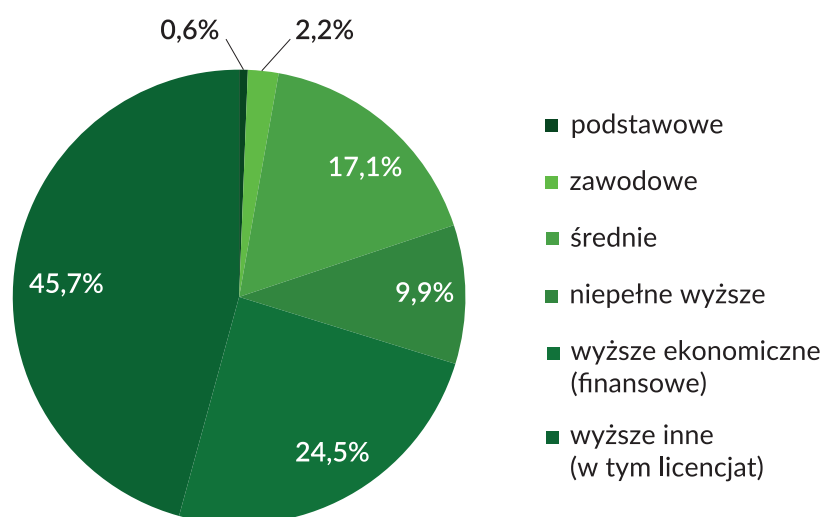
2.2. STRUKTURA WIEKU

Inaczej niż w latach poprzednich, najliczniejszą grupą inwestorów są osoby w wieku 36-45 lat. Ich udział sięgnął 27,6% w 2017 roku. Utrzymuje się tendencja widoczna już od kilku lat, mianowicie coraz większy udział osób starszych, powyżej 36 lat. Od 2011 roku odsetek ten zwiększył się z 36,1% do 69,3%. Jest to niestety dość niepokojąca tendencja, pokazująca, że giełda nie przyciąga młodych osób.

Rys. 2.2. Rozkład wieku

Ogólna zależność w strukturze wiekowej pokazuje, że im starsza osoba, tym większym wartościowo zarządza portfelem. Wśród osób najmłodszych dominują portfele inwestycyjne o wartości do 10 tys. zł. Z kolei najbogatsze są osoby w wieku powyżej 56 lat. 79,9% respondentów, którzy zadeklarowali zarządzanie portfelem inwestycyjnym o wartości przekraczającej 0,5 mln zł, to osoby w wieku powyżej 36 lat.

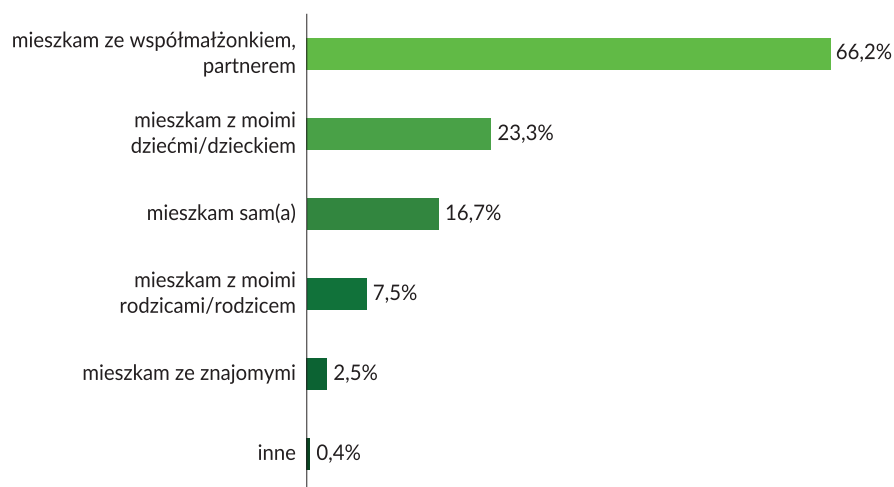

Rys. 2.3. Wykształcenie

2.3. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA

Wśród inwestorów dominują osoby z wykształceniem wyższym. W 2017 roku łącznie 70,2% ankietowanych zadeklarowało ukończenie studiów wyższych, z czego 24,5% osób posiada wykształcenie ukierunkowane ku ekonomii. Inny wniosek płynący z badania pokazuje, że osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym raczej nie interesują się giełdą.

Podobna relacja, co opisana powyżej, kształtuje się pomiędzy wykształceniem a wielkością zarządzanego portfela inwestycyjnego. Im wyższe wykształcenie, tym większa wartość portfela inwestycyjnego. Pośród osób zarządzających portfelem inwestycyjnym powyżej 0,5 mln zł 68,4% ma wykształcenie wyższe.

Rys. 2.4. Sytuacja rodzinna

2.4. SYTUACJA RODZINNA

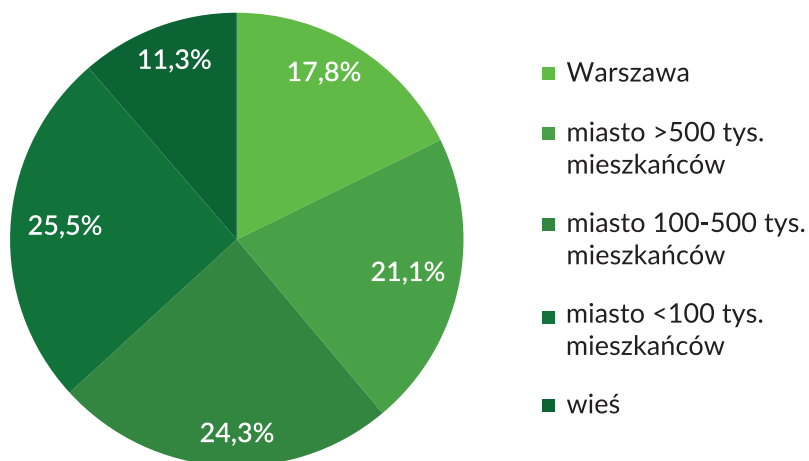
Największą grupą inwestorów są osoby mieszkające ze współmałżonkiem lub partnerem. Odsetek inwestorów, którzy zaznaczyli tę odpowiedź, wyniósł 66,2%. Na drugim miejscu znalazła się grupa mieszkająca ze swoimi dziećmi – 23,3%, a na trzecim respondenci mieszkający sami – 16,7%. Najmniej ankietowanych mieszkało ze znajomymi – 2,5%, przy czym do tej grupy w większości należą studenci.

2.5. MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Ankietowani pochodzący z Warszawy stanowili w 2017 roku 17,8% wszystkich respondentów. Największa grupa inwestorów zadeklarowała, że mieszka w miastach poniżej 100 tys. mieszkańców – 25,5%. Inwestorów nie brakuje za to na wsi – 11,3% ankietowanych mieszka na obszarach wiejskich.

Spośród osób, które zadeklarowały, że inwestycje giełdowe to ich główne źródło utrzymania, najwięcej pochodziło z miast poniżej 100 tys. mieszkańców – 24,8%. Na drugim miejscu znalazła się stolica z wynikiem na poziomie 24,1%. Podobnie przedstawia się struktura wielkości posiadanego portfela inwestycyjnego. Najwięcej inwestorów o portfelu przekraczającym 0,5 mln zł pochodzi z miast poniżej 100 tys. mieszkańców lub z Warszawy.

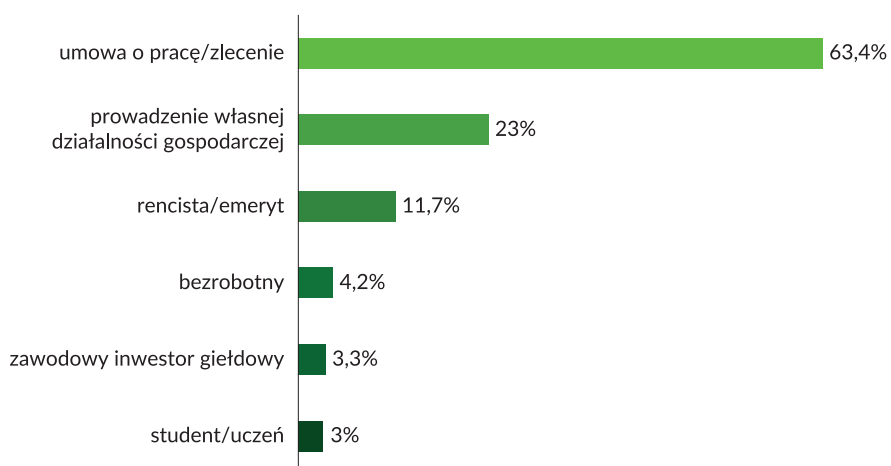
Patrząc przez pryzmat województw, można zaobserwować, że jedna czwarta ankietowanych mieszka w województwie mazowieckim. Kolejne pod względem liczebności województwa to śląskie – 10,4% respondentów i małopolskie – 9,5%. Z kolei najmniejszy odsetek inwestorów zamieszkuje województwo lubuskie – 1,3%, warmińsko-mazurskie – 2%, i świętokrzyskie – 2,1%.

Rys. 2.5. Miejsce zamieszkania

2.6. STATUS ZAWODOWY

Inwestorzy biorący udział w badaniu najczęściej zatrudnieni są na umowę o pracę lub na umowę o zlecenie (63,4% w 2017 roku). Na drugiej pozycji uplasowały się osoby prowadzące własną działalność gospodarczą – 23%. Mianem zawodowego inwestora określiło się 3% respondentów. Pomimo niskiego udziału w ogóle ankietowanych, spośród osób o portfelu inwestycyjnym przekraczającym 0,5 mln zł, aż 13,8% to właśnie zawodowi inwestorzy.

Rys. 2.6. Status zawodowy

Korneliusz Bzymek
PBS

Jakub Kamiński
PBS

W 2017 roku Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych przeprowadziło piętnaste Ogólnopolskie Badanie Inwestorów. PBS ponownie został partnerem merytorycznym badania. Nasze zadania były związane z weryfikacją ankiety, nadzorem nad przebiegiem badania i z przygotowaniem analiz statystycznych.

Główny cel to stworzenie profilu inwestorów indywidualnych w Polsce, poznanie ich potrzeb i preferencji przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Do badania zostali zaproszeni nie tylko sympatycy SII (członkowie, odbiorcy newslettera), ale także klienci największych domów maklerskich, które również informowały o badaniu – np. poprzez mailing, media społecznościowe czy podczas spotkania z klientem.

Tegoroczne badanie, tak jak to było w latach poprzednich, zostało zrealizowane w oparciu o ankietę internetową do samodzielnego wypełnienia. W bieżącej edycji zebraliśmy 4711 ankiet. Dzięki podtrzymaniu tej samej techniki badania, terminu realizacji oraz kształtu narzędzia badawczego, oprócz stworzenia samego profilu inwestorów indywidualnych, możliwe jest również porównywanie danych z wynikami z poprzednich lat.

Inwestorzy indywidualni to w głównej mierze mężczyźni mieszkający w miastach, posiadający wyższe wykształcenie. Podejmując decyzje inwestycyjne opierają się głównie na własnych analizach lub wyczuć, a jeśli sięgają po inne źródła, są to informacje ze spółek i/lub rekomendacje domów maklerskich. Przeciętnie poświęcają do jednej godziny dziennie na inwestowanie. Inwestycje dokonują głównie w celu dywersyfikacji przychodów. Za słabości polskiego rynku kapitałowego uznawane są: podatek od zysków kapitałowych, mała płynność, brak poszanowania praw akcjonariuszy mniejszościowych, wysokie koszty transakcyjne oraz niski poziom edukacji finansowej. Inwestorzy przyznają, że przy analizie instrumentu finansowego korzystają z obu metod łącznie: analizy fundamentalnej oraz analizy technicznej.

Mamy nadzieję, że w kolejnych latach również będziemy współpracować przy tym projekcie, który jest niezmiennie ważny z punktu widzenia inwestorów jak i całej Giełdy.

Rozdział 3

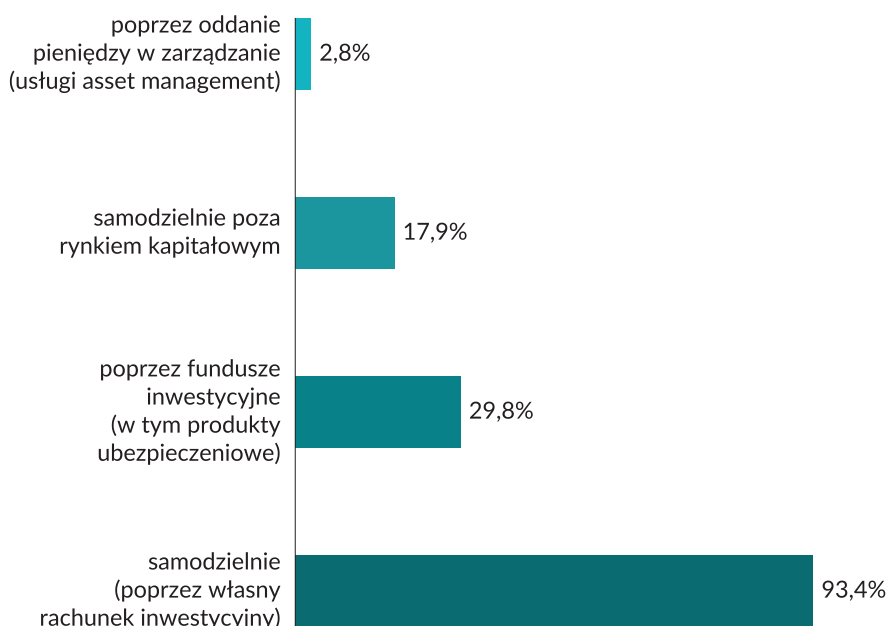
Inwestowanie

3.1. NAJCZĘSTSZY SPOSÓB INWESTOWANIA
W INSTRUMENTY FINANSOWE

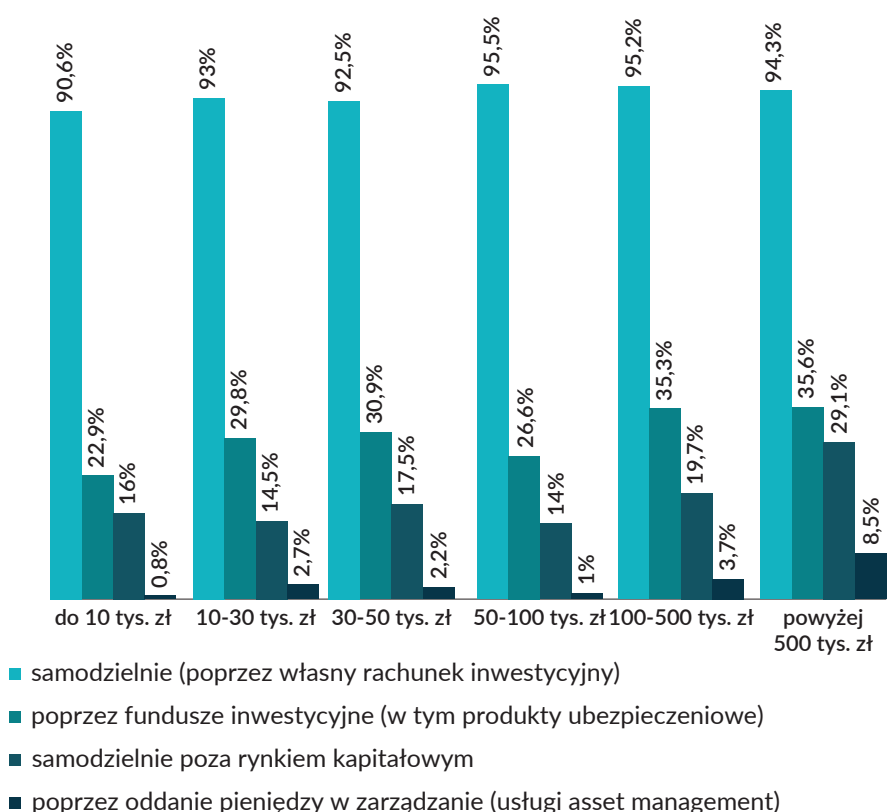
Zdecydowana większość inwestorów decyduje się na samodzielne inwestowanie swoich oszczędności albo przynajmniej jakiejś ich części – jest to 93,4% badanych. Podobnie jak miało to miejsce w latach poprzednich, maleje odsetek osób powierzających swój kapitał instytucjom finansowym, takim jak fundusze inwestycyjne. Odsetek ten spadł do 29,8% z 32,8% przed rokiem. Ten odczyt dość dobrze wpisuje się w obecne otoczenie rynkowe – udział inwestorów w obrotach na giełdzie jest coraz większy, z kolei napływy do funduszy, przynajmniej akcyjnych, są znikome.

Na podstawie udzielonych odpowiedzi można zaobserwować zależność między wartością portfela a wyborem alternatywnych sposobów inwestowania. Samodzielnych inwestycji poza rynkiem kapitałowym dokonuje 17,9% ankietowanych, przy czym decydują się na nie głównie inwestorzy posiadający portfel inwestycyjny o wartości powyżej 100 tys. zł. Jest to dość intuicyjne działanie, biorąc pod uwagę wyższe wymogi kapitałowe i mniejszą płynność takich inwestycji.

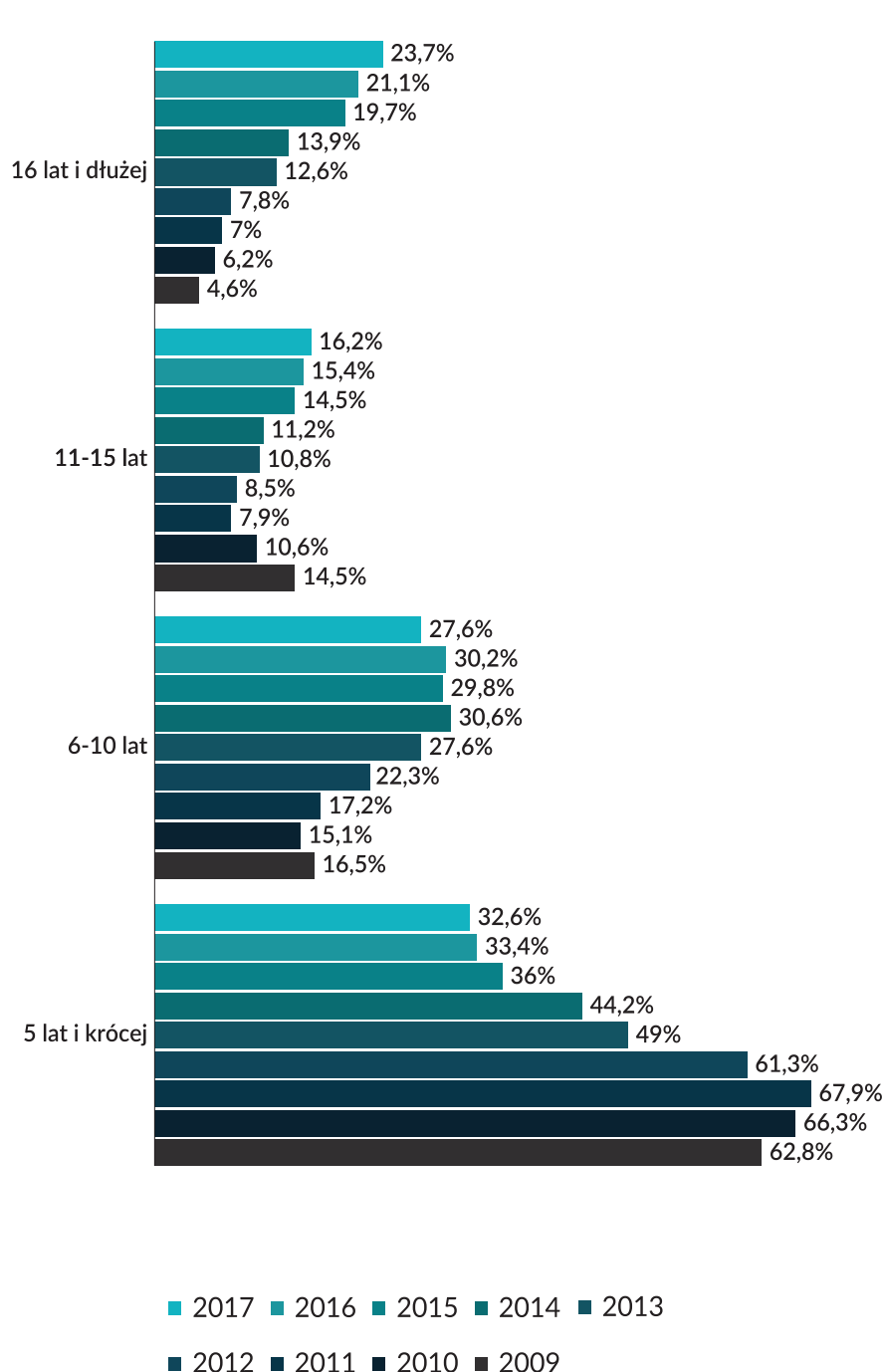
Pewne różnice w sposobie inwestowania można dostrzec również w podziale na płeć. Mężczyźni preferują inwestowanie samodzielne, poprzez własny rachunek inwestycyjny. Kobiety są natomiast bardziej skłonne do inwestycji poprzez specjalistów – fundusze inwestycyjne lub asset management.

Rys. 3.1a. Najczęstsze sposoby inwestowania w instrumenty finansowe

Rys. 3.1b. Najczęstsze sposoby inwestowania w instrumenty finansowe a wartość portfela

3.2. OKRES INWESTOWANIA NA GIEŁDZIE

Zgodnie z tendencją z lat poprzednich, w 2017 roku staż inwestorów indywidualnych niezmiennie rośnie. Z drugiej strony zauważalny jest wyraźny spadek liczby inwestorów o najkrótszym stażu, czyli 5 lat lub niższym. Pokazuje to, że giełda nie przyciąga nowych inwestorów, choć można się pocieszyć tym, że jeśli już kogoś przyciągnie - to na długo. Potwierdzają to wyniki badania - w 2017 roku 23,7% przebadanych osób zadeklarowało staż na giełdzie przekraczający 16 lat.

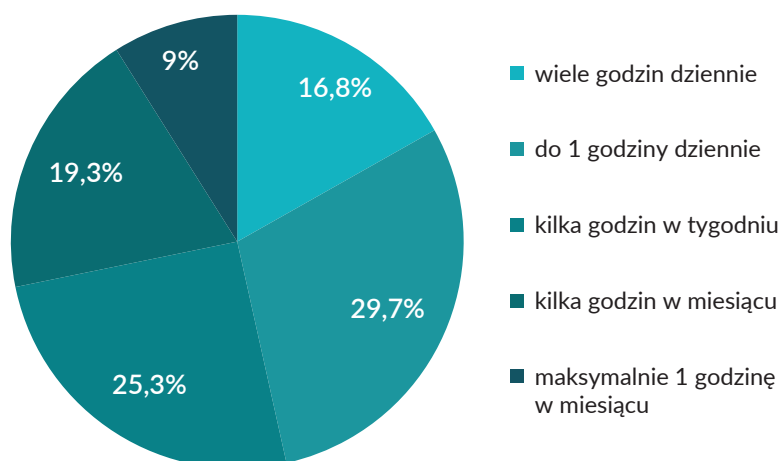
Naturalnie wraz ze wzrostem stażu na giełdzie rośnie zasobność portfela inwestycyjnego. Największy odsetek ankietowanych z portfelami inwestycyjnymi przekraczającymi 100 tys. zł to właśnie inwestorzy o najdłuższym stażu na giełdzie. Najmniejsze portfele, do 30 tys. zł, posiadają osoby ze stażem nieprzekraczającym 5 lat.

Rys. 3.2. Okres inwestowania na giełdzie w latach 2009-2017

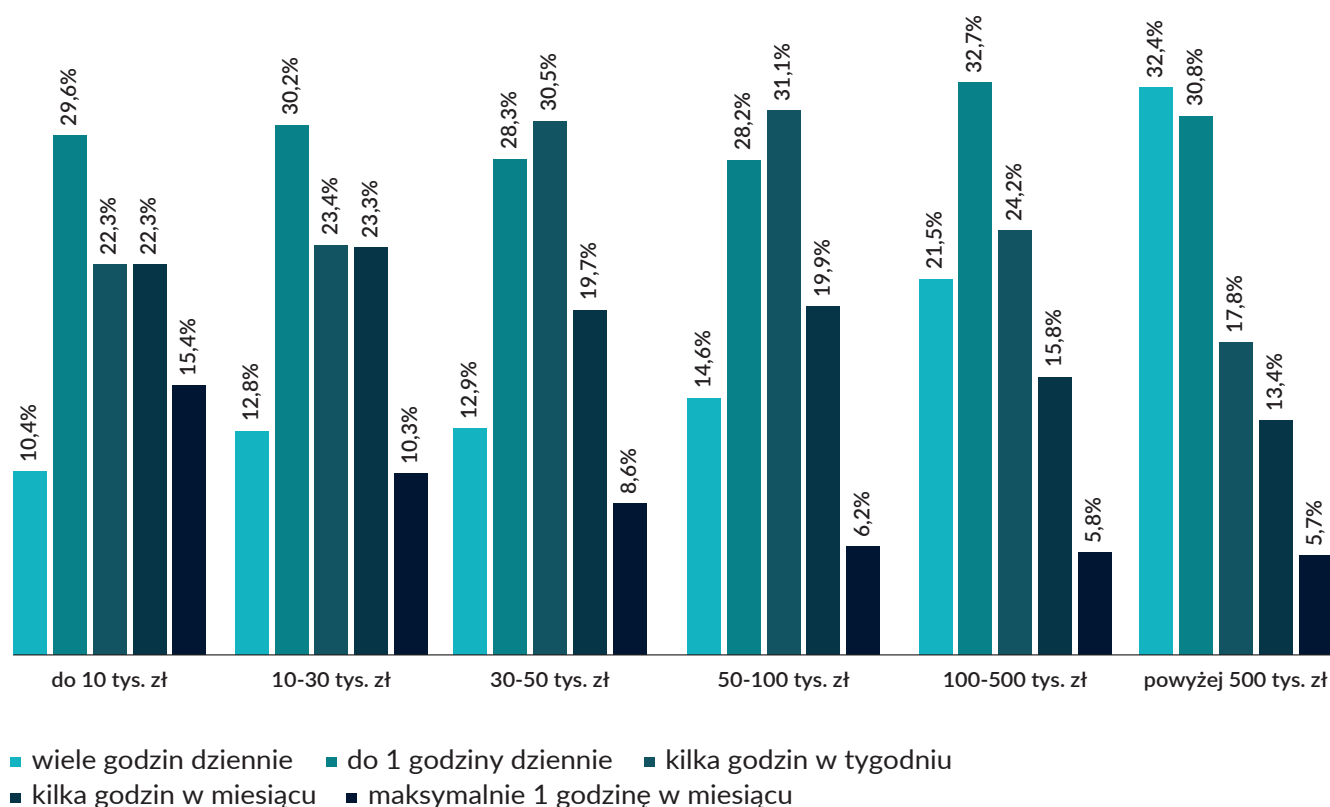
3.3. CZAS POŚWIĘCANY NA INWESTYCJE

Najliczniejsza grupa inwestorów poświęca na inwestycje do godziny dziennie i jest to dokładnie 29,7% wszystkich badanych. Liczba tych, którzy na ten cel przeznaczają kilka godzin w skali dnia spadła w porównaniu do minionego roku i wynosi obecnie 16,8%. Wzrost o 3 punkty procentowe odnotowano natomiast w grupie osób, które na inwestowaniu spędzają maksymalnie godzinę w miesiącu (9%).

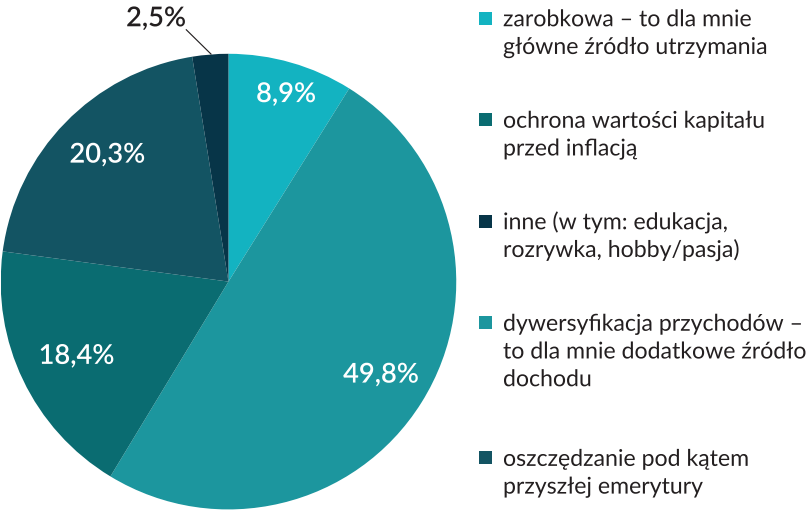
Wyniki badania pokazują, że w grupie inwestującej do godziny dziennie dominują mężczyźni (30,2%), kobiety zaś poświęcają temu zdecydowanie mniej uwagi. 7,3% pań zadeklarowało, że na ten cel przeznacza kilka godzin dziennie wobec 18,4% wśród mężczyzn. Warto również nadmienić, że osoby, które na inwestowanie poświęcają najwięcej czasu to posiadacze portfela o wysokości 0,5 mln złotych – 59,2% badanych z tej grupy śledzi swoje inwestycje codziennie, z czego 28,8% spędza przy inwestycjach nawet kilka godzin każdego dnia.

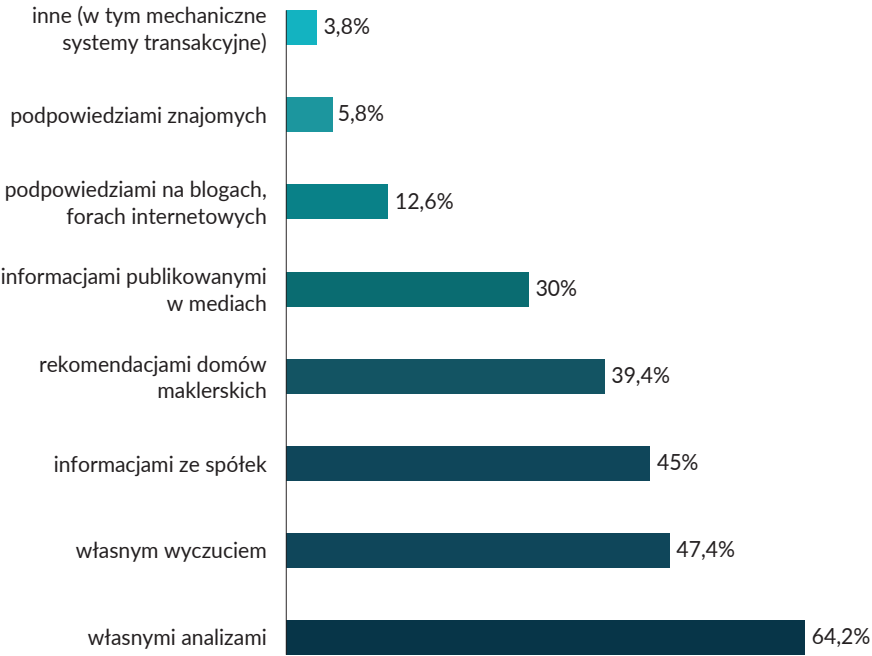
Rys. 3.3a. Czas poświęcany na inwestycje

Rys. 3.3b. Czas poświęcany na inwestycje a wartość portfela

Rys. 3.4. Główna motywacja do inwestowania na giełdzie

Rys. 3.5. Przestanki decyzji inwestycyjnych

3.4. GŁÓWNA MOTYWACJA DO INWESTOWANIA NA GIEŁDZIE

Dominującym powodem skłaniającym do inwestowania jest dywersyfikacja przychodów. Taką motywację zadeklarowało 49,8% ankietowanych. Co piąty inwestor traktuje giełdę jako sposób budowania swojego indywidualnego zabezpieczenia emerytalnego. Widać również, że ochrona kapitału przed inflacją oraz oszczędzanie na emeryturę jest ważniejszą motywacją dla kobiet niż dla mężczyzn.

Główna tendencja nie zmienia się wraz ze zmianą wielkości portfela inwestycyjnego – dominującą motywacją do inwestowania pozostaje dywersyfikacja przychodów. Wśród najbogatszych wyróżnia się motywacja zarobkowa. Z kolei wśród mniej zamożnych inwestorów widać większe zainteresowanie oszczędzaniem na emeryturę.

3.5. PRZESŁANKI DECYZJI INWESTYCYJNYCH

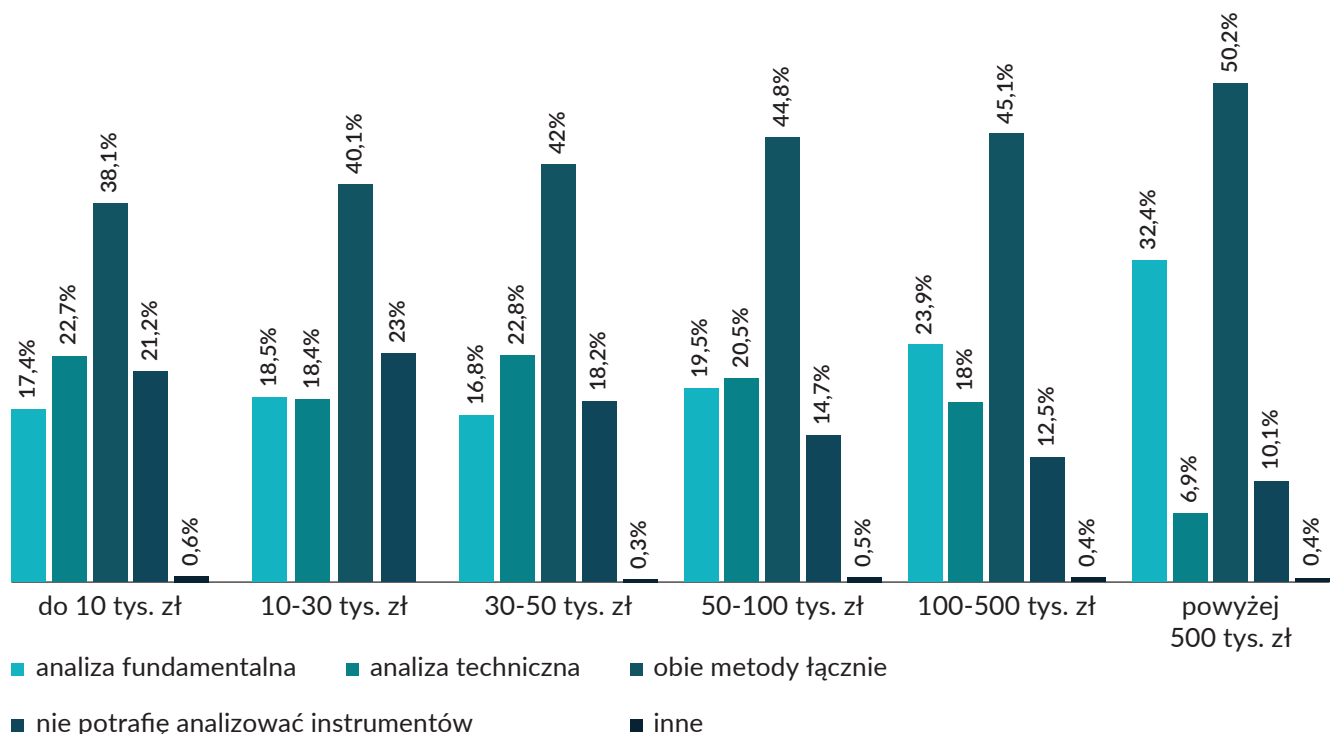
Blisko dwie trzecie inwestorów kieruje się własnymi analizami przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Ponadto, wsparciem dla inwestorów jest własne wyczucie – 47,4% ankietowanych kieruje się nim przy inwestycjach. Z kolei informacje ze spółek są istotne dla 45% badanych, a rekomendacje domów maklerskich dla 39,4%.

Co ciekawe, obserwowane tendencje właściwie nie różnią się w relacji do posiadanego portfela inwestycyjnego. Niezależnie od tego, jakimi kwotami inwestorzy obracają na giełdzie, zawsze najważniejsze są dla nich własne analizy i wyczucie. Można dostrzec tylko jedną tendencję. Wraz ze zwiększającymi się aktywami, inwestorzy coraz rzadziej kierują się podpowiedziami z blogów, czy też forów internetowych.

3.6. ANALIZA INSTRUMENTU FINANSOWEGO

Przy analizie instrumentów finansowych inwestorzy preferują łączenie metody analizy technicznej i fundamentalnej celem zwiększenia prawdopodobieństwa na udaną inwestycję. Niestety większą uwagę przykuwa wciąż relatywnie wysoki odsetek inwestorów, którzy deklarują, że nie potrafią analizować instrumentów finansowych. W 2017 roku wyniósł on 16,6%.

Preferencje co do sposobu analizowania instrumentów finansowych zmieniają się wraz ze wzrostem wartości portfela. Dominującym sposobem pozostaje łączenie dwóch najpopularniejszych metod. Jednak wraz ze wzrostem wartości portfela widać coraz większą koncentrację na analizie fundamentalnej – 32,4% inwestorów o wartości portfela powyżej 0,5 mln zł preferuje właśnie tę metodę, podczas gdy na analizę techniczną wskazuje 6,9% respondentów. Wraz ze wzrostem wartości portfela spada odsetek osób, które nie potrafią analizować instrumentów finansowych, jednak w grupie najbogatszych wciąż wynosi on aż 10,1%.

Rys. 3.6. Najczęściej stosowana analiza instrumentu finansowego a wartość portfela

One Group, one post-trade solution

KDPW | **CSD**

KDPW | **CCP**

KDPW | **LEI**

KDPW | **ARM**

KDPW | **TR**

Usługi CSD | Usługi CCP | Repozytorium Transakcji | Nadawanie kodów LEI

ARM - nowa usługa sprawozdawcza w ramach MiFIR | Agencja Numerująca

www.kdpw.pl

www.kdpwccp.pl

Rozdział 4

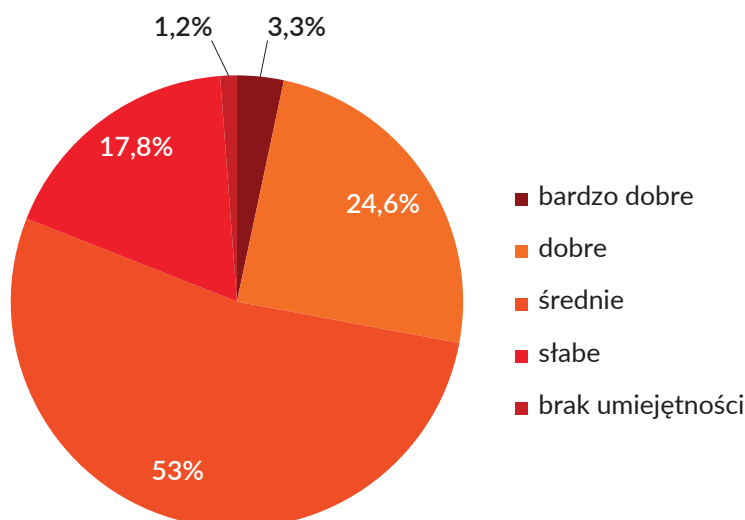
Doświadczenie

4.1. OCENA UMIEJĘTNOŚCI INWESTOWANIA

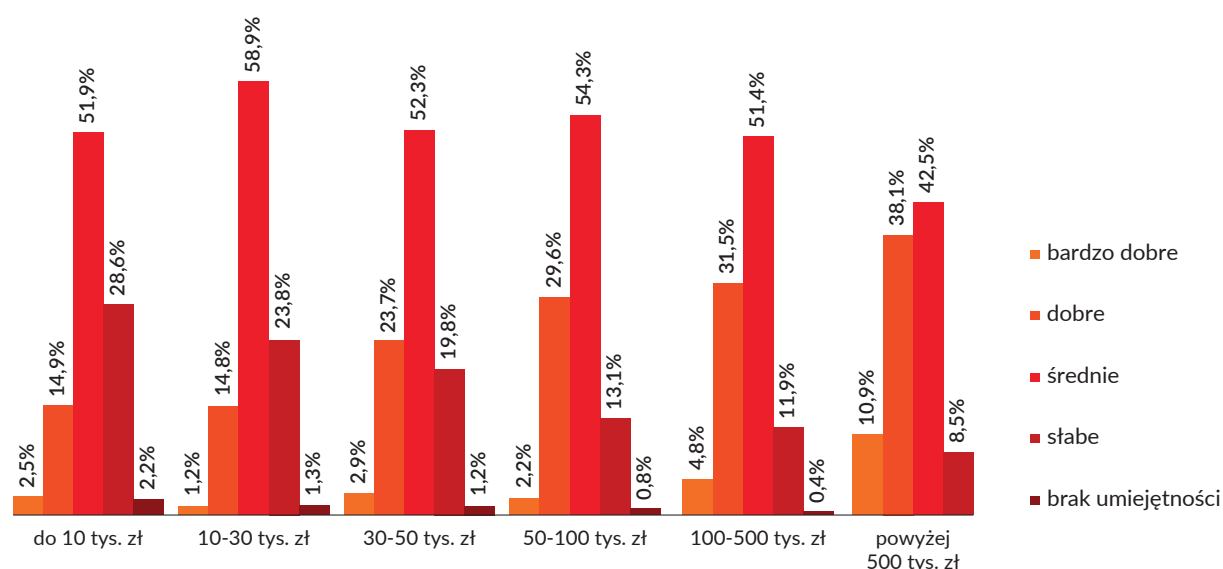
W 2017 roku 53% ankietowanych oceniło swoje umiejętności inwestowania jako średnie. Najwyższą ocenę przyznało sobie 3,3% respondentów. Na podstawie wyników można zaobserwować, że inwestorzy oceniają swoje umiejętności raczej dobrze. W podziale na płeć wyraźnie widać, że bardziej pewni siebie są mężczyźni, którzy częściej oceniają swoje umiejętności jako lepsze od średniej. Co czwarta kobieta uznała, że jej umiejętności inwestowania są słabe.

Najwyższe noty wystawili sobie ankietowani z wykształceniem wyższym ekonomicznym – 6% respondentów oceniło swoje umiejętności na bardzo dobre, a 34,6% na dobre. Na drugim miejscu znaleźli się inwestorzy z wykształceniem niepełnym wyższym – odsetek odpowiedzi „bardzo dobre” oraz „dobre” wyniósł odpowiednio 3,9% i 26,7%.

W zestawieniu z wartością portfela inwestycyjnego najlepiej oceniali się najzamożniejsi. Spośród inwestorów zarządzających portfelem przekraczającym 0,5 mln zł 10,9% oceniło swoje umiejętności inwestowania jako bardzo dobre, a 38,1% na dobre, przy czym żaden z ankietowanych nie zaznaczył, że brak mu takich umiejętności. Analogicznie, naj słabiej swoje umiejętności ocenili inwestorzy z portfelem nie większym niż 10 tys. zł.

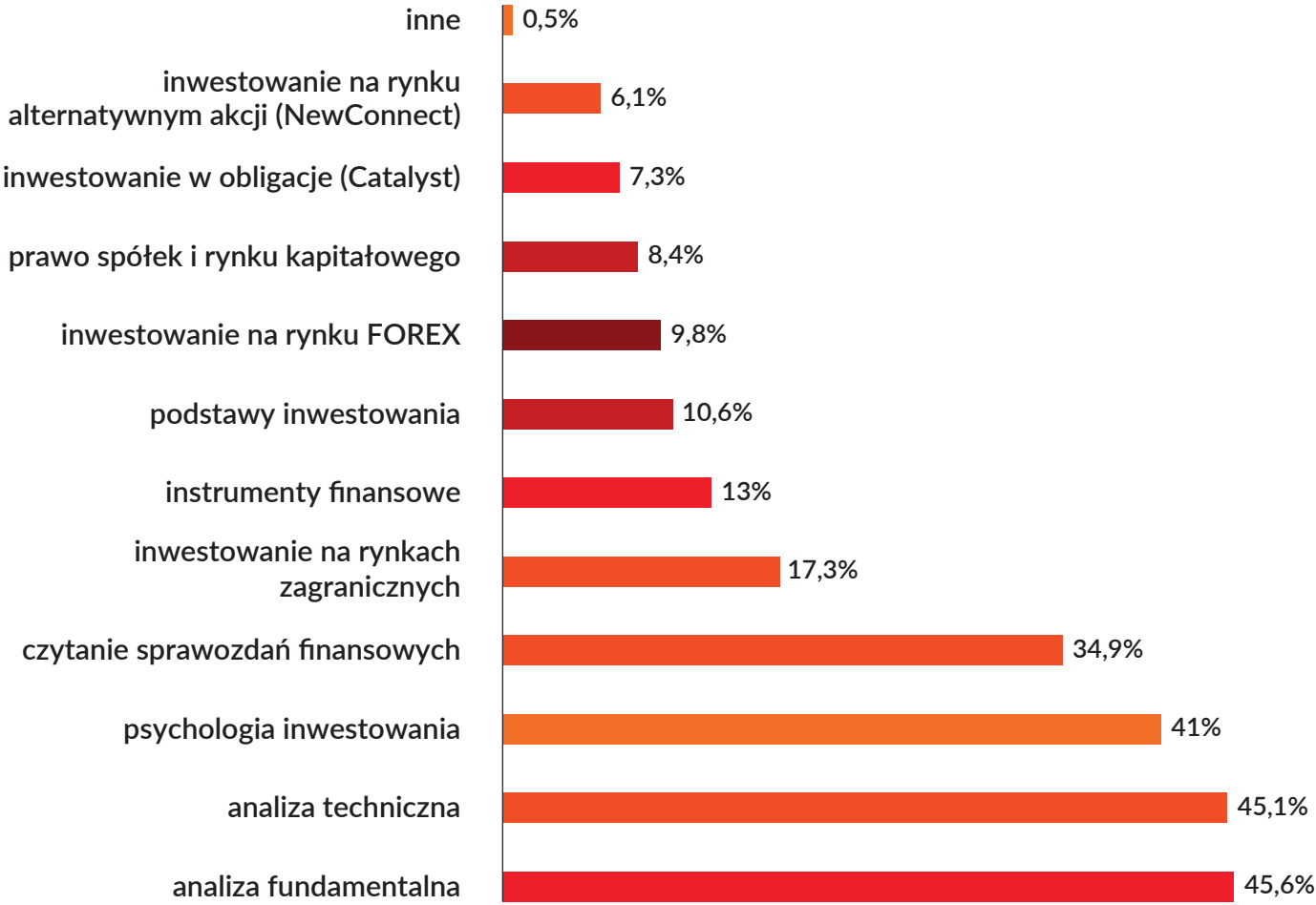
Rys. 4.1a. Ocena umiejętności inwestowania

Rys. 4.1b. Ocena umiejętności inwestowania a wartość portfela

4.2. ZAINTERESOWANIE ZAGADNIENIAMI
EDUKACYJNYMI

W 2017 roku po raz pierwszy od wielu lat ankietowani wskazali, że najbardziej interesują ich zagadnienia związane z analizą fundamentalną. Taką odpowiedź zaznaczyło 45,6% respondentów. Wciąż bardzo dużym zainteresowaniem cieszy się analiza techniczna – chęć pogłębiania wiedzy z tego zakresu wskazało 45,1% badanych. Z kolei najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się inwestowanie na rynku alternatywnym NewConnect – 6,1% oraz inwestowanie w obligacje – 7,3%.

Rys. 4.2. Popularność poszczególnych zagadnień edukacyjnych

Rozdział 5

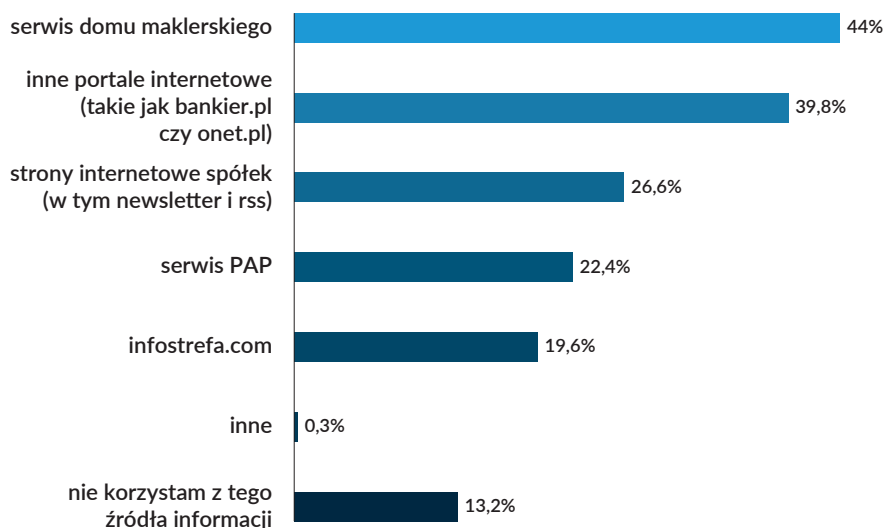
Źródła informacji

5.1. WAŻNOŚĆ ŹRÓDEŁ INFORMACJI NA TEMAT RYNKU KAPITAŁOWEGO

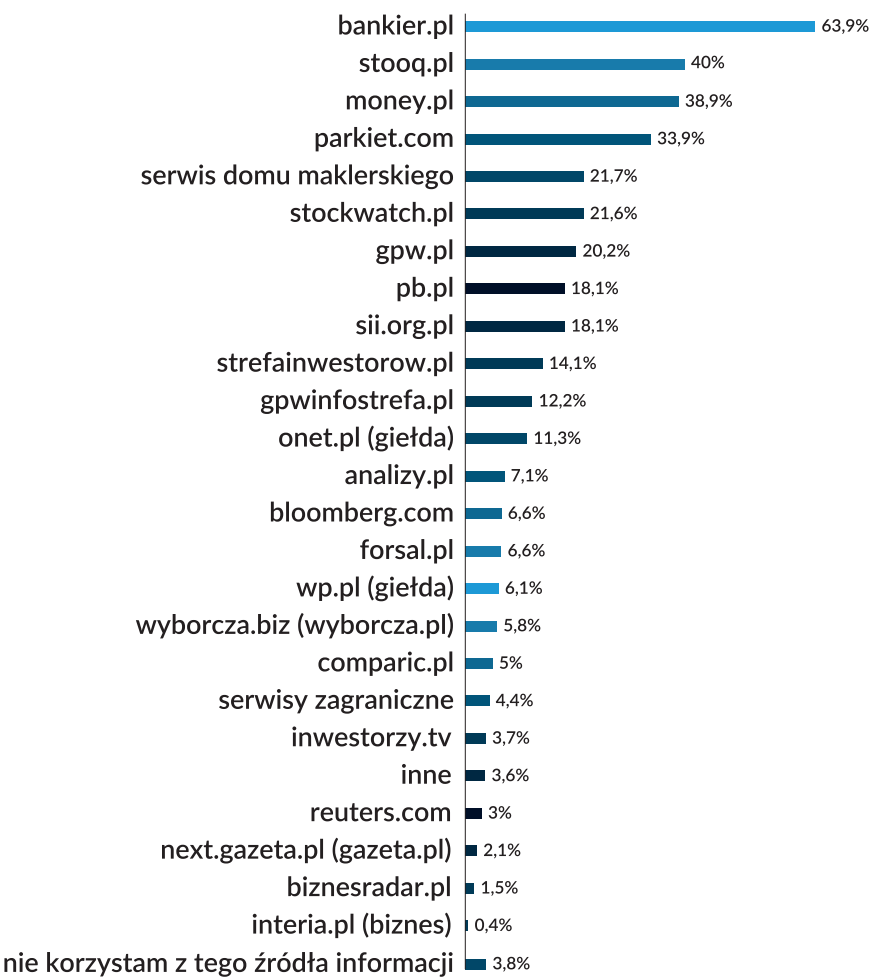
Dostęp do informacji jest jednym z najważniejszych elementów podejmowania decyzji inwestycyjnych. Najczęściej inwestorzy wybierają więcej niż jedno źródło, aby mieć porównanie danych oraz pewność, że pozyskiwane informacje są aktualne. Uporządkowanie źródeł informacji na temat rynku kapitałowego według kryterium ich ważności (od 5 – najważniejsze do 1 – najmniej ważne) przedstawia się następująco:

1. Raporty bieżące i okresowe spółek (4,09)
2. Serwisy internetowe (3,80)
3. Raporty i komentarze analityków / blogi (3,42)
4. Strony internetowe spółek (3,36)
5. Gazety (2,94)
6. Programy telewizyjne (2,79)
7. Fora dyskusyjne (2,51)
8. Rozgłośnie radiowe (2,12)

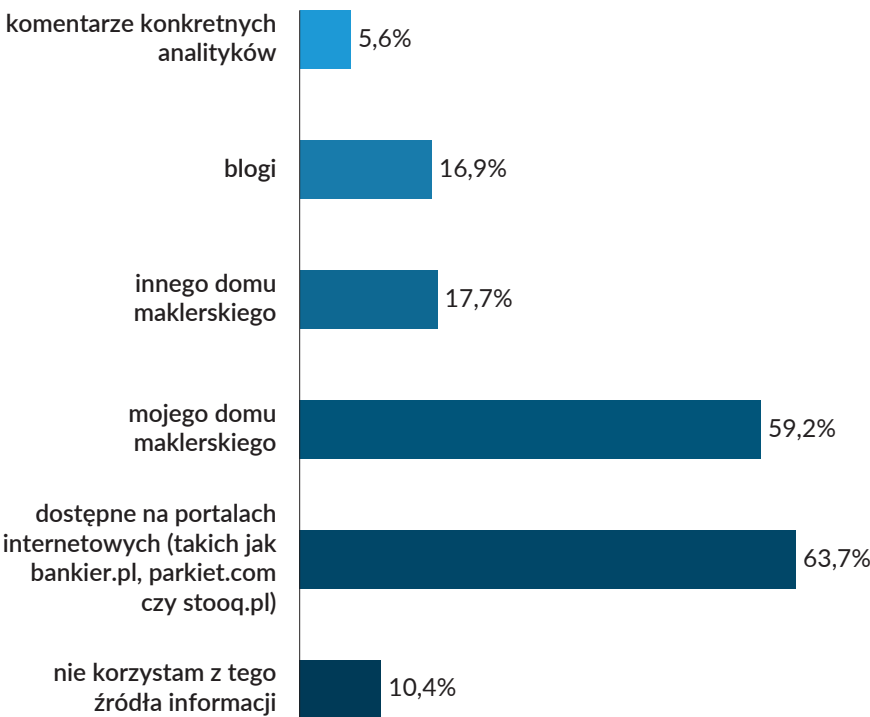
Najważniejszym źródłem informacji po raz kolejny wybrane zostały raporty bieżące i okresowe spółek. Fakt ten jest zrozumiały ze względu na zasadę, zgodnie z którą informacji najlepiej szukać u źródła. Systematycznie rośnie znaczenie raportów i komentarzy analityków oraz blogów. Tak samo jak w poprzednich latach, najmniej ważne są dla ankietowanych informacje dystrybuowane przez radio oraz znalezione na forach internetowych.

Rys. 5.2.1. Źródła informacji – raporty bieżące i okresowe spółek

Rys. 5.2.2. Źródła informacji – serwisy internetowe

Rys. 5.2.3. Źródła informacji – raporty i komentarze analityków/blogi

5.2. NAJCZĘŚCIEJ WYKORZYSTYWANE ŹRÓDŁA INFORMACJI

5.2.1. RAPORTY BIEŻĄCE I OKRESOWE SPÓŁEK

Niezmiennie za najważniejsze źródło informacji inwestorzy uznają raporty bieżące i okresowe. Jako jedyne źródło uzyskały one średnią ocenę powyżej 4. Za bardzo ważne uznało je ponad 77% respondentów. Co ciekawe, raporty bieżące i okresowe były najwyżej oceniane przez osoby młode, natomiast wraz z wiekiem ankietowanych ich ważność malała.

Inwestorzy najczęściej pozyskują raporty ze stron domów maklerskich (44%), branżowych serwisów internetowych (39,8%) oraz stron internetowych spółek (26,7%). Często również korzystają w tym celu z serwisu Polskiej Agencji Prasowej oraz ze strony **www.infostrefa.com**.

5.2.2. SERWISY INTERNETOWE

Serwisy internetowe są drugim co do ważności źródłem informacji na temat rynku kapitałowego. Za bardzo ważne uznało je 65,6% ankietowanych. Niezmiennie najczęściej odwiedzanym serwisem jest bankier.pl (63,9%), na drugim miejscu znajduje się stooq.pl (40%). Ostatnie miejsce na podium przypadło money.pl – na ten portal wskazało 38,9% ankietowanych.

5.2.3. RAPORTY I KOMENTARZE ANALITYKÓW / BLOGI

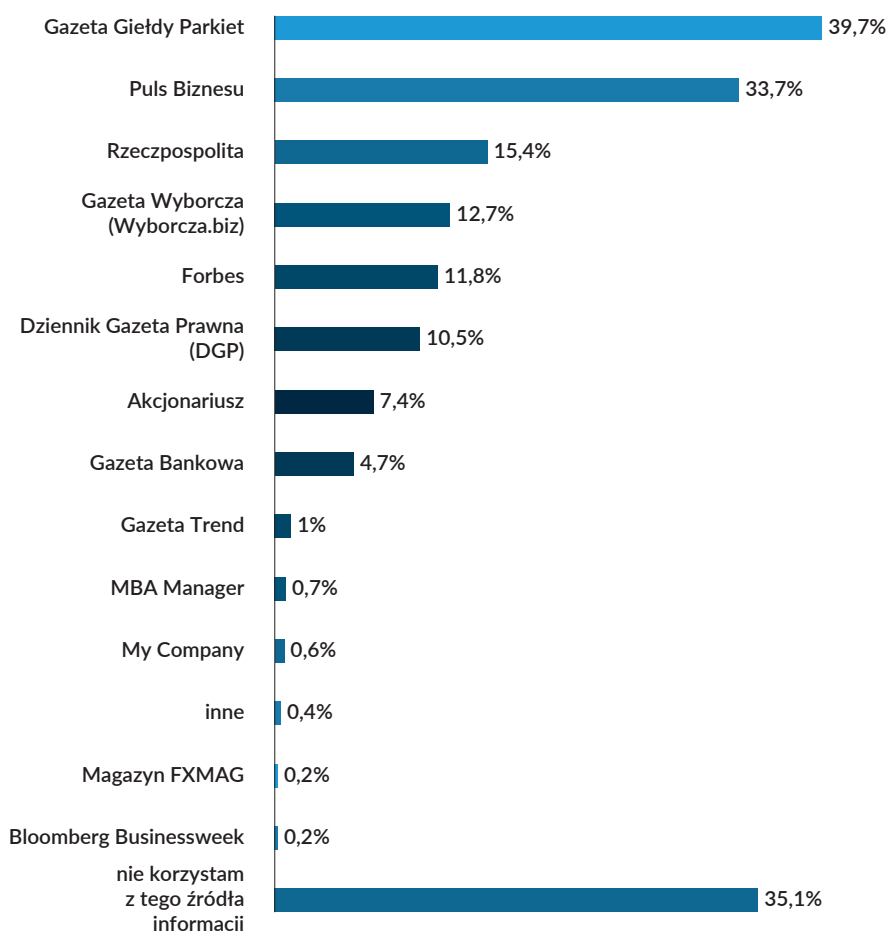
Trzecim źródłem informacji pod względem popularności wśród inwestorów okazały się raporty i komentarze analityków, które jako bardzo ważne oceniła połowa ankietowanych. Zdecydowaną przewagę notują komentarze dostępne w serwisach branżowych oraz raporty własnego domu maklerskiego. Relatywnie niskim zainteresowaniem cieszą się popularne obecnie blogi – na to źródło informacji wskazało zaledwie 16,9% ankietowanych. Warto przy tym zauważyć, że wraz z wiekiem rośnie, choć nieznacznie, istotność raportów i komentarzy analityków.

5.2.4. STRONY INTERNETOWE SPÓŁEK

Informacje zawarte na stronach internetowych spółek są dla inwestorów ważne przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Z tego źródła informacji korzysta średnio dwóch na trzech inwestorów. Oczywiście najczęściej odwiedzają oni strony internetowe spółek, które posiadają w portfelu (51,5%) oraz tych, które zamierzają kupić (45,7%). Pokazuje to, jak ważne jest, aby spółka posiadała bogatą w aktualne informacje stronę internetową.

5.2.5. GAZETY

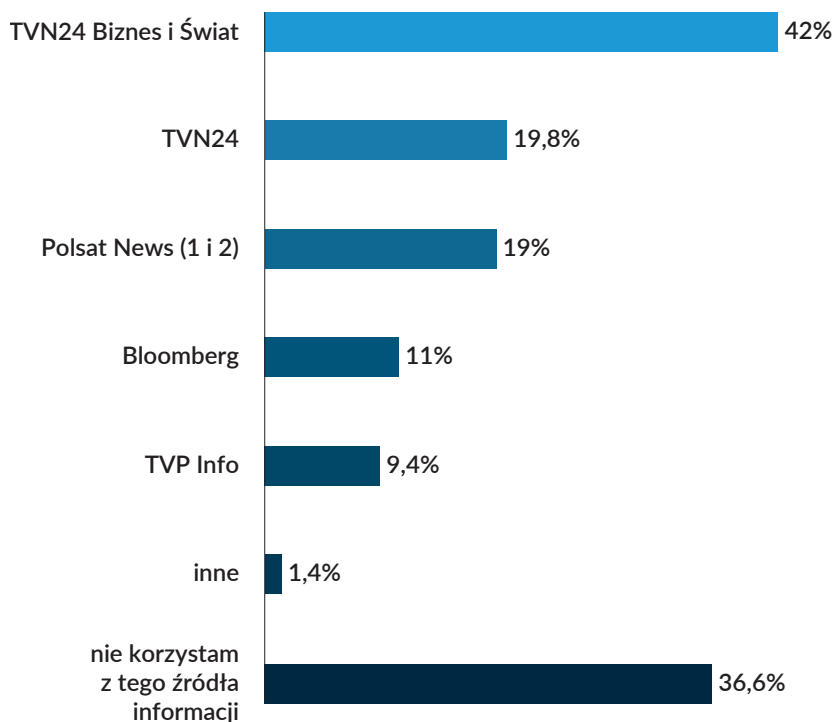
W 2017 roku najpopularniejszą gazetą został Parkiet z wynikiem 39,7%. Na drugim miejscu uplasował się Puls Biznesu – 33,7%. Ostatnie miejsce na podium przypadło Rzeczpospolitej z wynikiem 15,4%. 35,1% ankietowanych zadeklarowało, że nie korzysta ze źródła informacji, jakim jest gazeta.

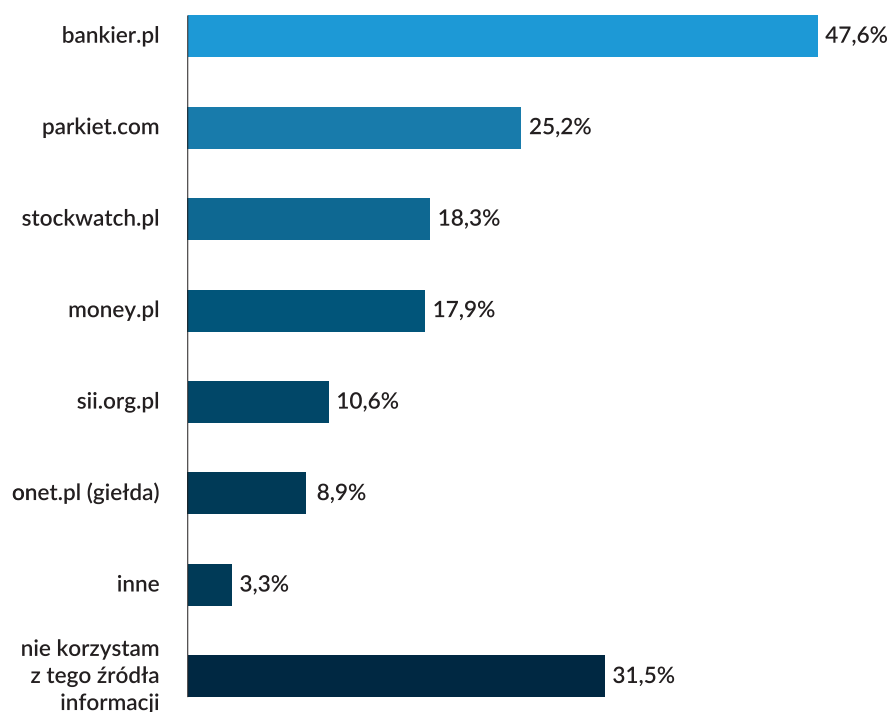
Rys. 5.2.5. Źródła informacji – gazety

5.2.6. PROGRAMY TELEWIZYJNE

Już od kilku lat najpopularniejszym programem telewizyjnym jest TVN24 Biznes i Świat. Ogląda go ponad 42% badanych. Kolejne programy cieszą się zdecydowanie mniejszą popularnością, a są nimi TVN24, który wskazało 19,8% inwestorów, oraz Polsat News (1 i 2) z wynikiem 19%. Programy telewizyjne zostały wyżej ocenione przez osoby starsze.

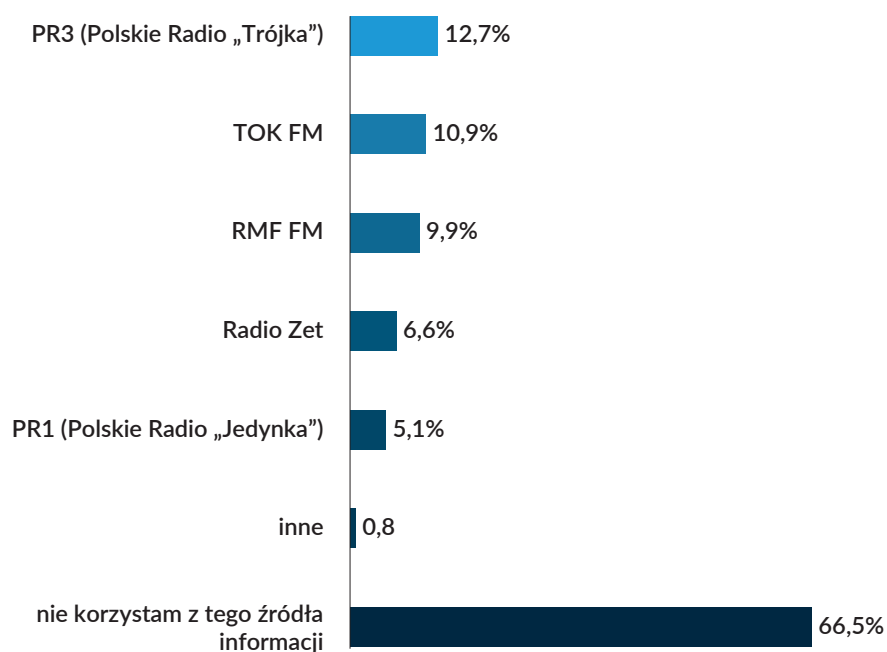
Rys. 5.2.6. Źródła informacji – programy telewizyjne

5.2.7. FORA DYSKUSYJNE

Fora dyskusyjne są jednym z najmniej istotnych źródeł informacji. Głównym powodem jest niska wiarygodność zamieszczanych tam informacji. W 2017 roku 68,5% ankietowanych zadeklarowało obecność na forach internetowych, głównie ze względu na możliwość wymiany opinii i poglądów z innymi uczestnikami rynku. Najczęściej odwiedzanym forum jest to oferowane przez serwis bankier.pl (47,6%), następny jest parkiet.pl (25,2%) oraz stockwatch.pl (18,3%).

Rys. 5.2.7. Źródła informacji – fora dyskusyjne

5.2.8. ROZGŁOŚNIE RADIOWE

W 2017 roku 66,5% ankietowanych zadeklarowało, że nie korzysta ze źródła informacji jakim są rozgłośnie radiowe. Pozostała część inwestorów najczęściej słucha stacji takich jak Polskie Radio Trójka (12,7%), TOK FM (10,9%), oraz RMF FM (9,9%).

Rys. 5.2.8. Źródła informacji – rozgłośnie radiowe

Fakt, że warszawska giełda jest dla szerokiej rzeszy inwestorów niezmiennie rynkiem pierwszego wyboru pomimo wyzwań, przed jakimi stoi dzisiaj rynek kapitałowy, jest dla mnie budujący. Tegoroczne badanie SII pokazało, że ponad 85% inwestorów indywidualnych wybiera akcje spółek notowanych na Głównym Rynku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, a blisko 20% akcje spółek notowanych na rynku NewConnect. Koniunktura rynkowa jest ważnym czynnikiem wspierającym aktywność inwestorów indywidualnych i tegoroczne zwroty indeksów naszego rynku dały powody do zadowolenia także samej GPW jako spółce giełdowej. Do innych ważnych czynników, do których jako Zarząd GPW przykładamy szczególne znaczenie należą m.in. transparentność, ład korporacyjny spółek oraz dobra komunikacja z rynkiem. GPW SA prowadzi ponadto szereg działań zmierzających do poprawy świadomości finansowej społeczeństwa. Zachęcamy do budowania portfela długoterminowych oszczędności, z korzyścią zarówno dla inwestorów, jak i całego rynku kapitałowego. W dniach 20-21 kwietnia organizujemy Dzień Inwestora Indywidualnego oraz Dzień Otwarty na GPW, na który już dziś Państwa zapraszamy.

W wynikach tegorocznego badania OBI znajduję wiele powodów do optymizmu. Po pierwsze, horyzont inwestycyjny jest długi – bardzo

duża część tej grupy traktuje inwestycje giełdowe jako średnio i długoterminowe. Ponadto, giełdą zajmuje się w ujęciu procentowym bardzo niewiele kobiet, co może wskazywać na duży potencjał w rozwoju tej grupy inwestorów. Rośnie grupa inwestorów, którzy inwestują w 8 spółek i więcej i zależy im na dywersyfikacji przychodów – to oznaka ich dojrzałości.

Będziemy wspierać wzrost zainteresowania rynkiem kapitałowym wśród Polaków. Ważnym, zauważalnym trendem jest wzrost zainteresowania rynkiem Catalyst. W 2017 r. już ponad 12% inwestorów miało w swym portfelu obligacje. W dobie niskich stóp procentowych i niskiego oprocentowania lokat bankowych, to właśnie obligacje są dobrą alternatywą pomnażania oszczędności. Podpisane w listopadzie 2017 r. przez GPW, Polski Fundusz Rozwoju oraz BIK porozumienie dotyczące współpracy na rzecz powołania wspólnej agencji ratingowej działającej w oparciu o Instytut Analiz i Ratingu wypełni lukę w ofercie ratingowej skierowanej do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Mamy nadzieję, że Agencja, która ma rozpocząć działalność w drugiej połowie 2018 r. dostarczy analiz i realnych narzędzi dla inwestorów i pozwoli im lepiej oceniać ryzyko inwestycji w polskie obligacje korporacyjne, co przyczyni się do dalszego rozwoju rynku obligacji i popularyzacji tej formy inwestowania.

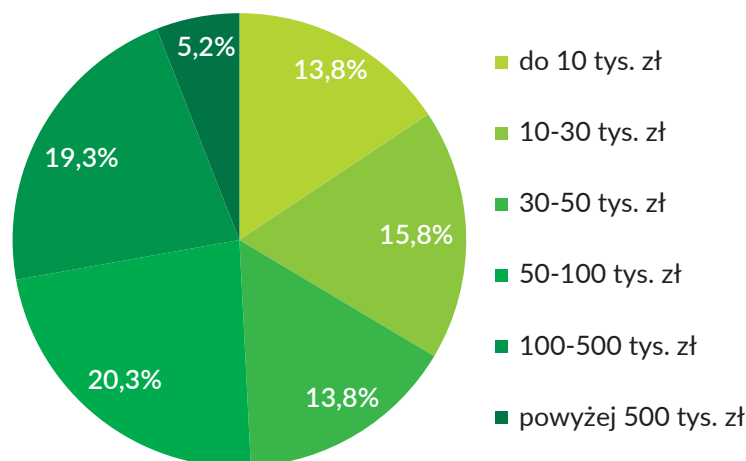

Jacek Fotek

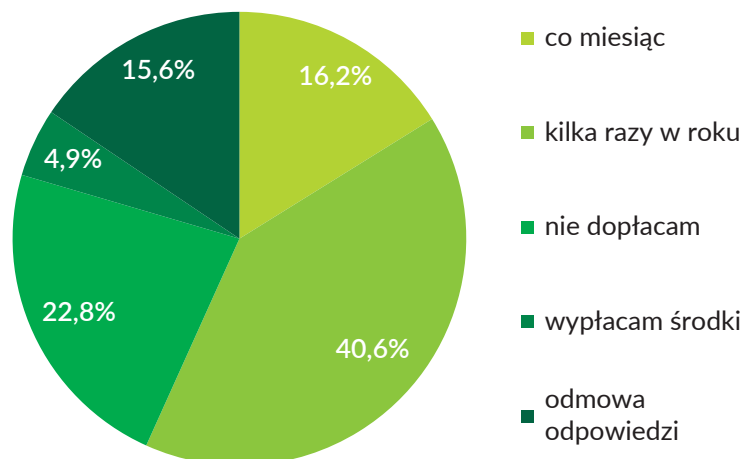
Wiceprezes Zarządu Giełdy Papierów
Wartościowych w Warszawie S.A.

Rozdział 6

Portfel

Rys. 6.1. Wartość portfela

Rys. 6.2. Przeznaczenie nadwyżek finansowych na dopłaty do portfela

6.1. WARTOŚĆ PORTFELA

Najczęściej wskazywaną wartością portfela inwestycyjnego był zakres od 50 do 100 tys. zł – 20,3% ankietowanych zaznaczyło taką odpowiedź. Podobny odsetek badanych wskazał na zakres od 100 do 500 tys. zł – 19,3%. Z kolei 43,4% respondentów posiadała portfolio inwestycyjny, którego wartość nie przekraczała 50 tys. zł. 11,8% badanych odmówiło odpowiedzi na pytanie o zasobność zarządzanego przez siebie portfela inwestycyjnego.

Wśród najmłodszych ankietowanych przeważają portfele inwestycyjne o wartości do 30 tys. zł. Z kolei wraz z wiekiem rośnie odsetek osób, które deklarują posiadanie portfela o wartości powyżej 100 tys. zł. Co ciekawe, wraz z wiekiem wzrastał odsetek osób, które odmówiły odpowiedzi na to pytanie.

6.2. DOPŁATY DO PORTFELA

W tegorocznym badaniu 56,7% ankietowanych zadeklarowało, że dopłaca środki pieniężne do swojego rachunku inwestycyjnego, przy czym 16,2% robi to regularnie co miesiąc. 4,9% ankietowanych zadeklarowało, że wypłaca środki, co koresponduje ze statystyką wskazującą na to, że dla 8,9% badanych inwestycje to główne źródło utrzymania. 22,8% inwestorów wskazało, że nie dokonuje ani wpłat, ani wypłat, a 15,6% odmówiło odpowiedzi.

Regularnie co miesiąc do portfela dopłacają w większości osoby młode. Osoby starsze najczęściej ani nie dopłacają, ani nie wypłacają zgromadzonych oszczędności. Można też zauważyć, że dopłat dokonują najczęściej osoby o najmniej zasobnych portfelach inwestycyjnych. Z kolei odsetek osób, które wypłacają pieniądze, skokowo rośnie wśród osób o portfelu o wartości powyżej 0,5 mln zł.

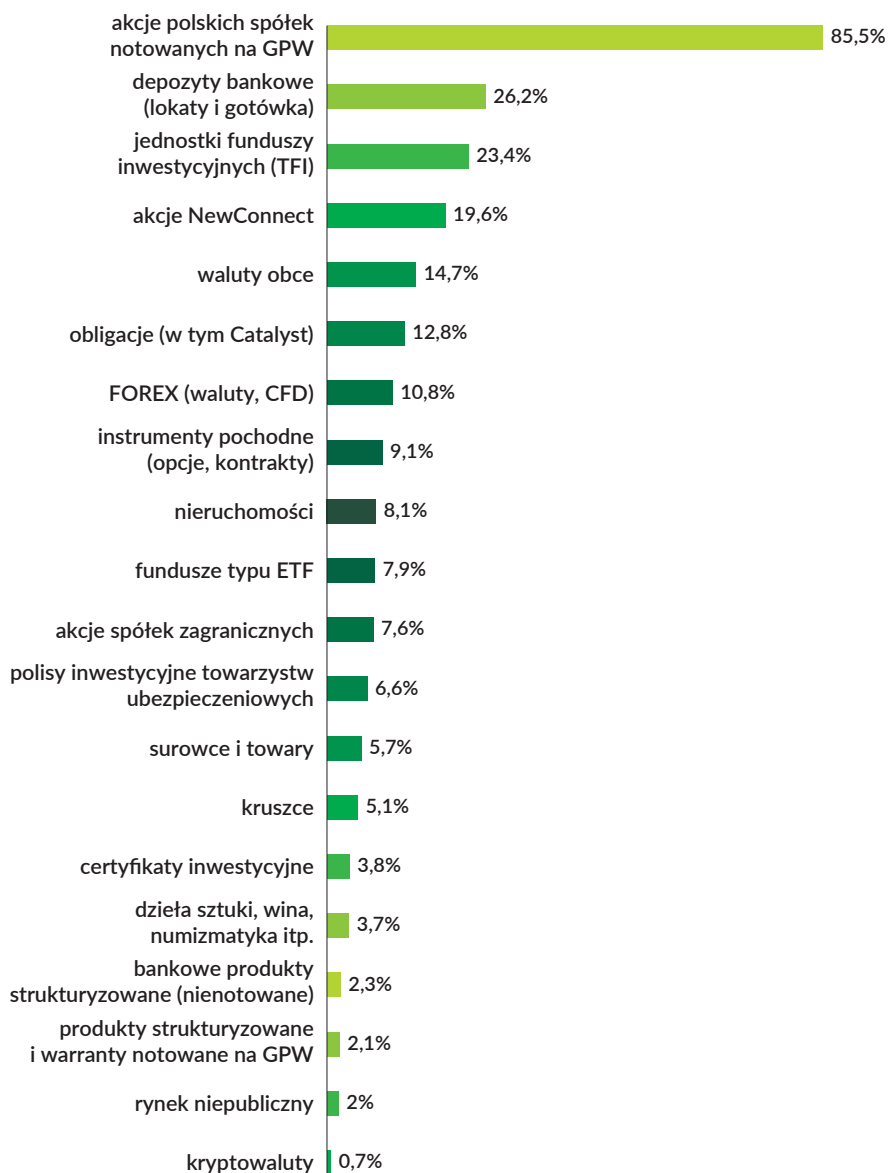
6.3. INSTRUMENTY POSIADANE W PORTFELU

W ciągu ostatnich 12 miesięcy ankietowani w przeważającej większości inwestowali w akcje spółek notowanych na Rynku Głównym GPW – 85,5% inwestorów zadeklarowało posiadanie instrumentu finansowego tej klasy w swoim portfelu. Kolejne instrumenty cieszyły się zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem – na podium znalazły się jeszcze depozyty bankowe i jednostki funduszy inwestycyjnych, które zgromadziły odpowiednio 26,2% i 23,4% głosów. Relatywnie dużym zainteresowaniem cieszyły się również spółki z rynku NewConnect (19,6%) oraz obligacje (12,8%).

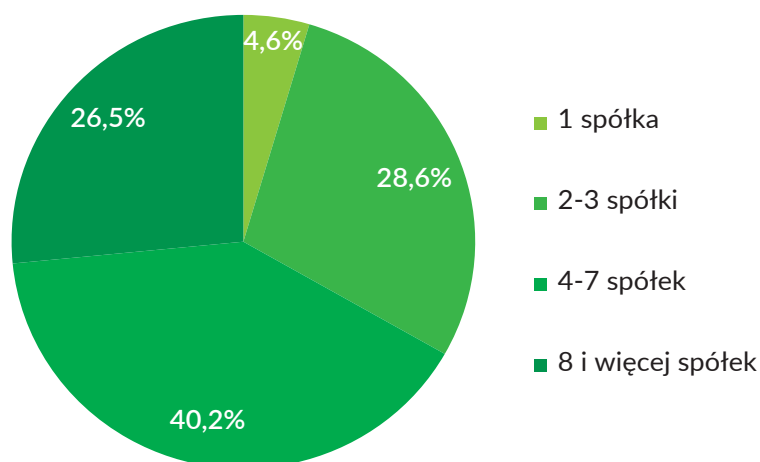
Mając na uwadze procentowy udział poszczególnych klas aktywów w portfelu inwestycyjnym polskiego inwestora, średnio 47,6% stanowiły akcje spółek z Rynku Głównego, 40,2% nieruchomości, a 33,7% depozyty bankowe. Udział pozostałych instrumentów oscylował w większości pomiędzy 10%, a 20%.

6.4. LICZBA SPÓŁEK W PORTFELU

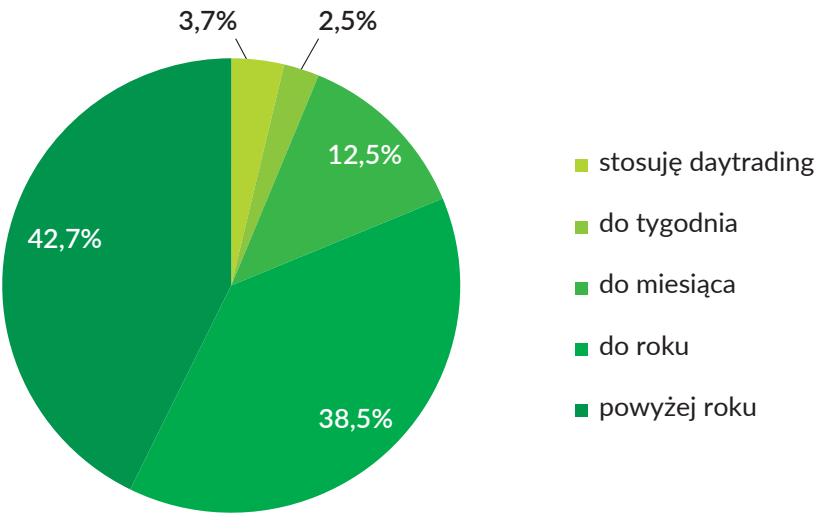
Ankietowani inwestujący w akcje notowanych spółek w większości stosują zasadę dywersyfikacji. 66,8% inwestorów zadeklarowało, że w ich portfelu znajdują się co najmniej 4 spółki. 28,6% badanych wskazało, że trzyma w portfelu 2 lub 3 spółki, co również można uznać za wystarczającą dywersyfikację, biorąc pod uwagę odpowiednio wnikliwą analizę inwestycji oraz potencjalnie inne klasy aktywów w portfelu. Zaledwie 4,6% respondentów posiadało w portfelu akcje tylko 1 spółki. W przeważającej większości były to osoby o portfelu nieprzekraczającym 10 tys. zł. Należy także podkreślić, że wraz ze wzrostem wartości portfela rośnie również skłonność inwestorów do dywersyfikacji. Wśród inwestorów z portfelem przekraczającym 0,5 mln zł 87,5% posiada w portfelu ponad 4 spółki.

Rys. 6.3. Odsetek inwestorów posiadających w portfelu dany instrument finansowy w ostatnich 12 miesiącach

Rys. 6.4. Liczba spółek wchodzących w skład portfela

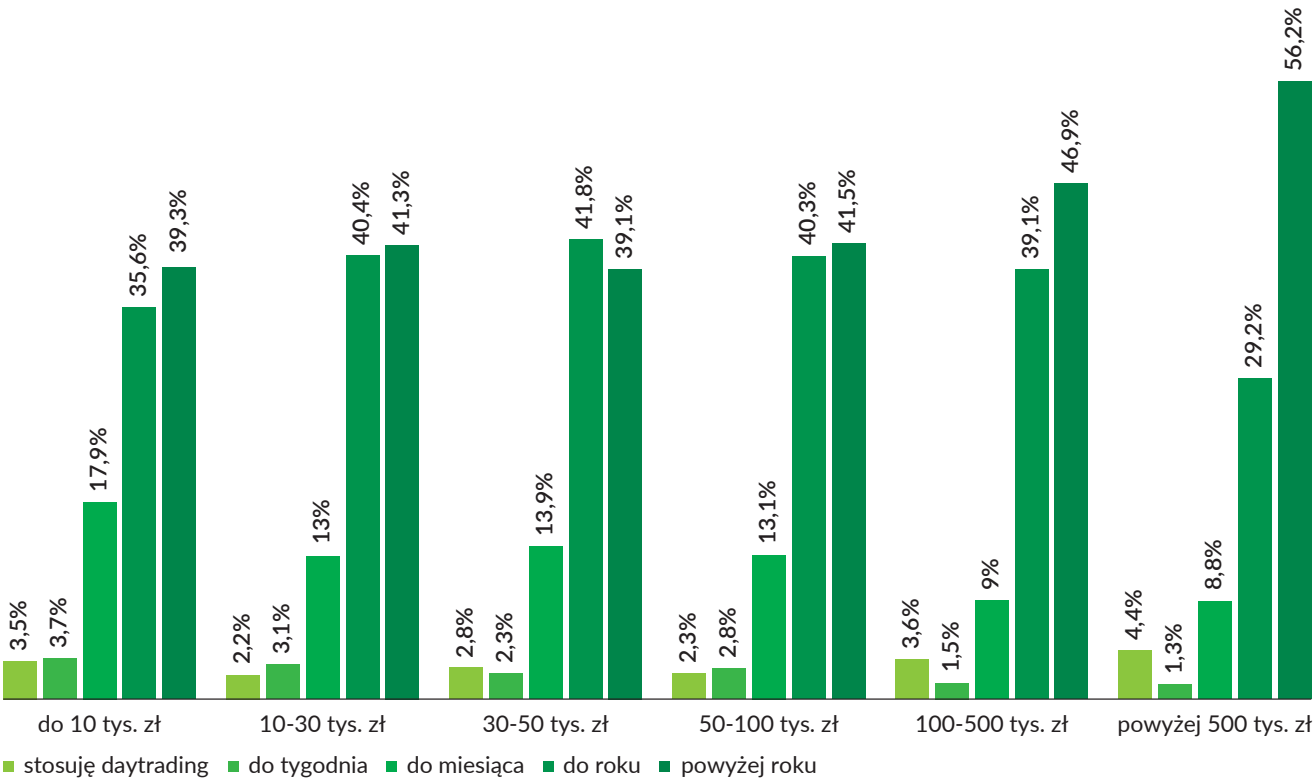

Rys. 6.5a. Okres lokowania środków w akcje

6.5. OKRES LOKOWANIA ŚRODKÓW NA RYNKU

Większość ankietowanych można określić jako krótkoterminowych graczy. Horyzont inwestycyjny (dla inwestycji w akcje) dla łącznie 57,3% respondentów nie przekracza jednego roku. 18,7% badanych wskazało, że dobiera swoje inwestycje na maksymalnie jeden miesiąc. Widać jednak, że ta proporcja zmienia się wraz ze wzrostem wartości portfela. Spośród najzamożniejszych inwestorów 56,2% inwestuje długoterminowo, z horyzontem inwestycyjnym powyżej roku.

Typowo długoterminowe klasy aktywów to obligacje – 91,4% inwestorów ma horyzont inwestycyjny przekraczający rok, oraz fundusze inwestycyjne – odpowiednio 81,5%. Typowo krótkoterminowe klasy aktywów to z kolei FOREX – 70,9% ankietowanych wykorzystuje ten instrument do transakcji nieprzekraczających tygodnia, oraz kontrakty terminowe – odpowiednio 55,3%.

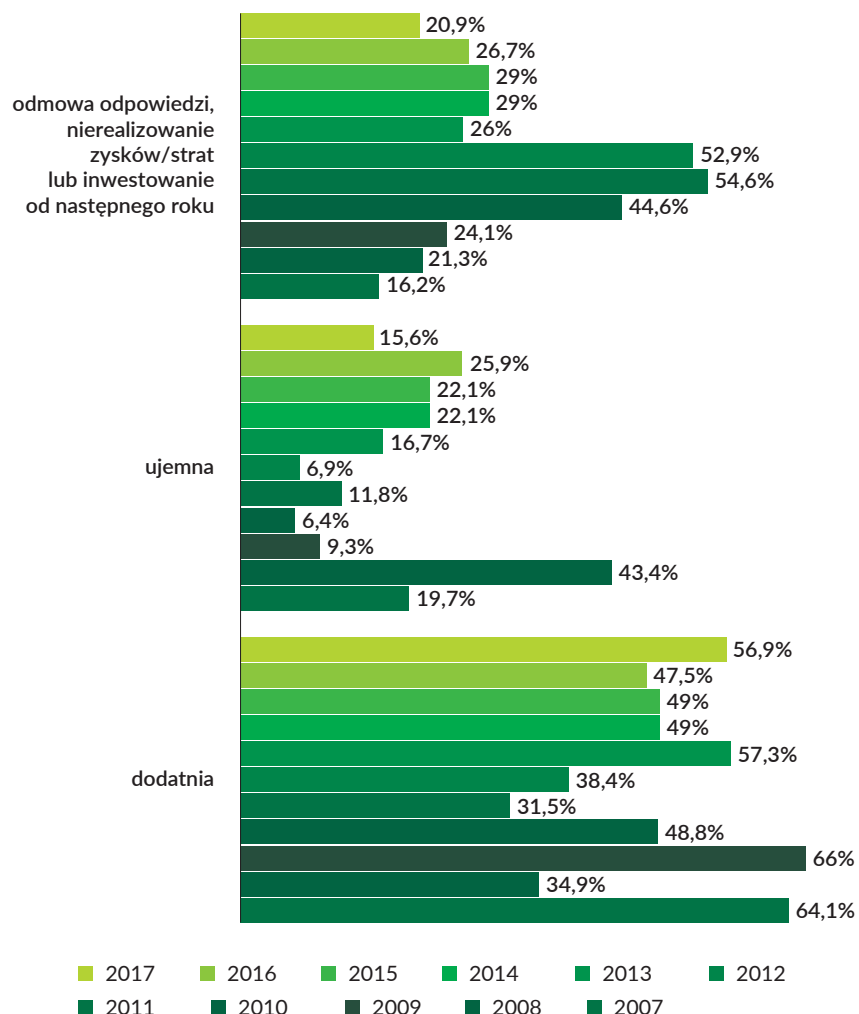

Rys. 6.5b. Okres lokowania środków w akcje a wartość portfela

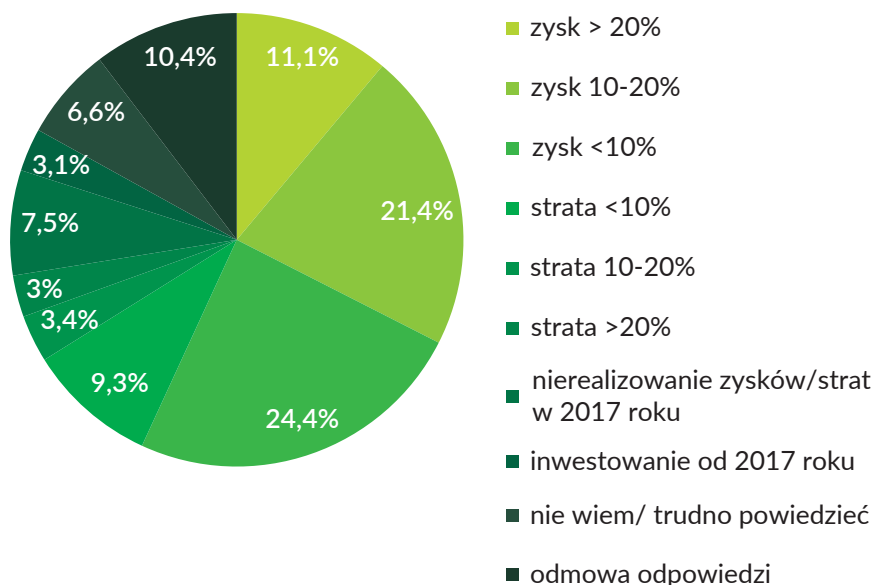
6.6. STOPA ZWROTU Z INWESTYCJI

W tegorocznym badaniu ponad połowa ankieterów (56,9%) zadeklarowała osiągnięcie dodatniej stopy zwrotu, co jest jednym z najlepszych wyników na przestrzeni ostatniej dekady. Do poniesienia straty przyniosło się 15,6% respondentów. Z kolei łącznie 20,9% badanych odmówiło udzielenia odpowiedzi na pytanie o osiągniętą stopę zwrotu, nie zrealizowało zysków/strat bądź dopiero zaczęło inwestować w tym roku.

Inwestorzy, którzy przyznali się do poniesienia straty, najczęściej ograniczyli ją do nie więcej niż 10%. Zaledwie 3% ankieterów przyznało się do straty większej niż 20%. Po stronie inwestorów, którzy zarobili, ciekawie prezentuje się statystyka z podziałem na wartość portfela. Jak pokazują wyniki badania, największe sukcesy odnieśli ci najbogatsi. Spośród ankieterów z portfelem przekraczającym 0,5 mln zł aż 25,9% zadeklarowało, że zarobili ponad 20%, a aż 30,4% zrealizowało zysk pomiędzy 10% a 20%. Są to wyniki mocno odbiegające od wskazań ankieterów o mniej zasobnych portfelach.

Rys. 6.6a. Stopa zwrotu uzyskana z inwestycji kapitałowych w latach 2007 - 2017

Rys. 6.6b. Stopa zwrotu uzyskana w 2017 roku

Partner Strategiczny
Ogólnopolskiego Badania Inwestorów

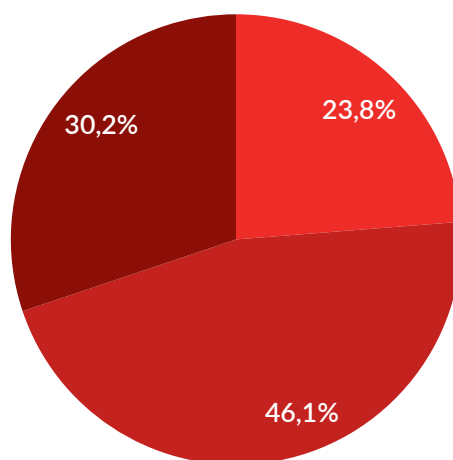
www.knf.gov.pl

Rozdział 7

Psychologia inwestowania

7.1. UŚREDNIANIE CENY ZAKUPIONEGO INSTRUMENTU

Połowa ankietowanych zadeklarowała, że nie uśrednia swoich pozycji. Spośród inwestorów, którzy uśredniają inwestycje, 36,1% robi to, gdy traci, a 21,9% gdy zarabia. Przekrojowe spojrzenie pozwala stwierdzić, że kobiety rzadziej uśredniają swoje pozycje. Ponadto, odsetek stosujących uśrednianie rośnie wraz ze wzrostem wartości portfela inwestycyjnego. Badanie pokazało, że największy odsetek ankietowanych, którzy uśredniają swoje stratne pozycje, dotyczy inwestorów z portfelem o wartości powyżej 0,5 mln zł – 42,5%.

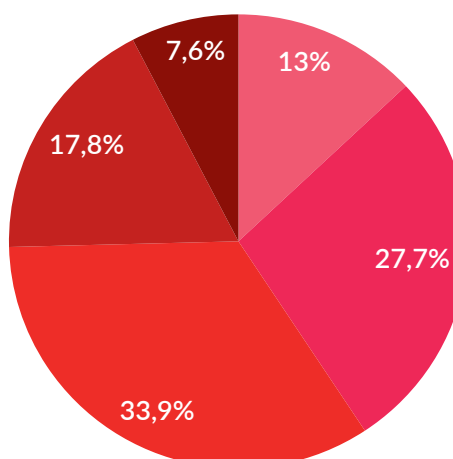
- z reguły staram się możliwie szybko zamknąć stratną pozycję
- z reguły nie zamykam stratnych pozycji, tylko czekam na odbicie i wzrost wartości inwestycji
- trudno powiedzieć

Rys. 7.2a. Zamykanie stratnych pozycji

7.2. ZAMYKANIE STRATNYCH POZYCJI

Blisko połowa ankietowanych zadeklarowała, że nie zamyka stratnych inwestycji i czeka na odbicie notowań. Istotny wzrost odsetka inwestorów, którzy czekają na odbicie, widoczny jest wśród najstarszych inwestorów, powyżej 56 lat – 55,1%. Jedynie 23,8% respondentów stara się ciąć straty możliwie jak najszybciej. Najczęściej robią to osoby z krótkim stażem giełdowym.

Zdecydowana większość inwestorów, bo aż 74,6% zadeklarowała, że akceptuje maksymalną stratę na pojedynczej inwestycji nie większą niż 10%. Stratę powyżej 15% akceptuje zaledwie 7,6% ankietowanych. Skłonność do akceptowania wyższych strat rośnie wraz z wiekiem inwestorów. 9,5% najstarszych inwestorów akceptuje stratę powyżej 15%, podczas gdy wśród najmłodszych odsetek ten wyniósł 1,5%. Podobnie tendencja prezentuje się wraz ze wzrostem stażu na giełdzie oraz ze wzrostem wartości portfela inwestycyjnego.

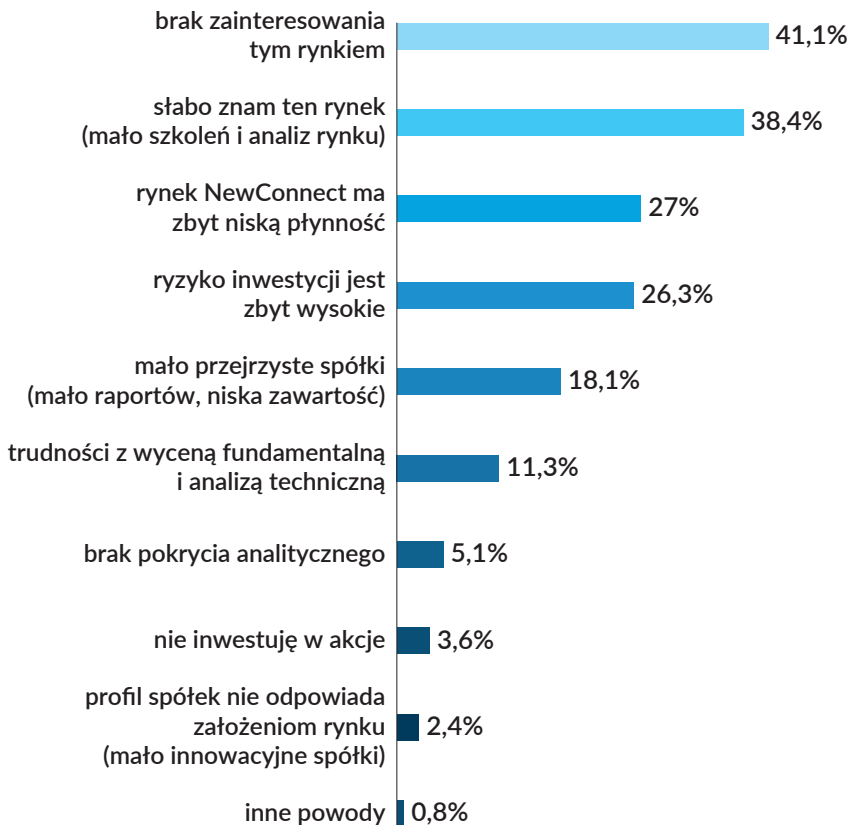

- do 3%
- 3%-5%
- 5%-10%
- 10%-15%
- powyżej 15%

Rys. 7.2b. Przeciętny poziom strat po jakim dokonywane jest zamknięcie pozycji (jako % pozycji)

Rozdział 8

Rynki alternatywne: NewConnect i Catalyst

Rys. 8.1. Powody nieinwestowania środków na rynku NewConnect

8.1. LOKOWANIE ŚRODKÓW NA RYNKU NEWCONNECT

Na rynku NewConnect inwestorzy mogą lokować swój kapitał od 30 sierpnia 2007 roku. Na rynku tym notowanych jest 405 spółek, z czego 398 to podmioty krajowe, a 7 zagraniczne.

W tegorocznym badaniu 19,6% ankietowanych zadeklarowało posiadanie akcji spółek z tego rynku w swoim portfelu inwestycyjnym. Nie jest to zbyt wiele, szczególnie jeśli wynik ten porównać do Rynku Głównego. Według odpowiedzi udzielonych przez badanych powodem tej sytuacji jest brak zainteresowania rynkiem NewConnect (41,1% odpowiedzi), oraz jego mała znajomość (38,4%). Obydwie kwestie wiążą się z brakiem pokrycia analitycznego spółek z rynku alternatywnego oraz niskim zainteresowaniem głównych mediów giełdowych. Kolejne istotne trudności inwestorów na rynku NewConnect wiążą się z niską płynnością, zbyt dużym ryzykiem inwestycyjnym oraz małą przejrzystością spółek i niską jakością raportów.

Rys. 8.2. Powody nieinwestowania środków na rynku Catalyst

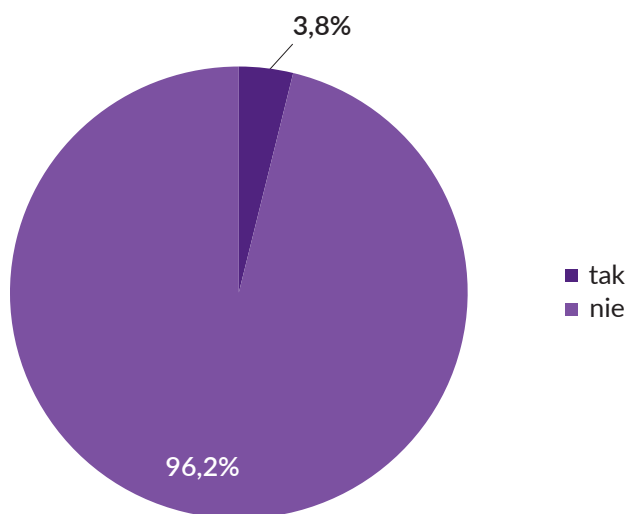
8.2. LOKOWANIE ŚRODKÓW NA RYNKU CATALYST

Rynek alternatywny Catalyst powstał 30 września 2009 roku w celu stworzenia miejsca pozyskiwania kapitału dłużnego oraz platformy obrotu m.in. dla obligacji korporacyjnych i komunalnych. W tym roku 12,8% respondentów zadeklarowało inwestowanie na rynku Catalyst. Główne powody nieinwestowania na tym rynku są podobne jak w przypadku rynku NewConnect. Ankietowani wskazali na brak zainteresowania tym rynkiem – 51,3%, słabą znajomość rynku – 37,7%, oraz nieznaną charakterystykę notowanych instrumentów – 18,1%.

Rozdział 9

Walne Zgromadzenia

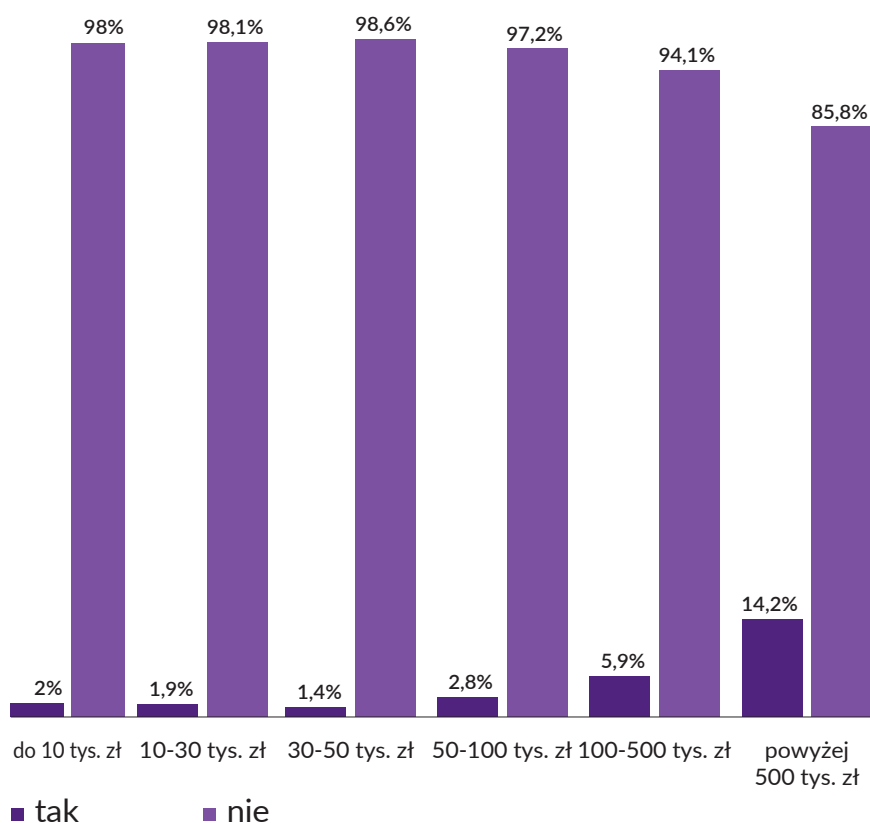
Udział inwestorów w walnych zgromadzeniach spółek giełdowych niezmienne pozostaje na niskim poziomie. Jedynie 3,8% ankietowanych zadeklarowało uczestnictwo w WZ. Jest to trend widoczny od wielu lat. Być może zmiany przyniesie potencjalne wprowadzenie możliwości uczestnictwa w WZ w formie online. Dzisiaj uczestnictwo w WZ to praktycznie konieczność poświęcenia całego dnia, szczególnie dla inwestorów spoza Warszawy, na co nie każdy pracujący na etacie może sobie pozwolić.

Wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem zasobności portfela inwestycyjnego, a więc potencjalnie wraz ze wzrastającym zaangażowaniem kapitałowym w daną spółkę, inwestorzy częściej biorą udział w WZ, choć odsetek ten wciąż jest niski. Procentowy udział inwestorów o portfelu powyżej 0,5 mln zł, którzy biorą udział w WZ, wyniósł 14,2%. Widać również, że wartość ta rośnie wraz ze stażem na giełdzie – wśród inwestorów o stażu powyżej 16 lat, 7,4% bierze udział w walnych zgromadzeniach.

Ankietowani wskazali, że najważniejsze powody, dla których nie uczestniczą oni w walnych zgromadzeniach, to brak czasu – 43,2%, brak wpływu na przebieg i podejmowane decyzje – 29,7%, a także nieznaną zasad uczestnictwa w WZ – 23,9%.

Rys. 9.1a. Uczestnictwo w Walnych Zgromadzeniach

Rys. 9.1b. Uczestnictwo w walnych zgromadzeniach a wartość portfela

Sławomir Panasiuk

Wiceprezes Zarządu
KDPW i KDPW_CCP

Rok 2017 przyniósł ożywienie na rynku kapitałowym. Rósł obrotów wszystkich grup uczestników rynku – w tym także inwestorów indywidualnych. Z ostatnich badań GPW wynika, że również udział inwestorów indywidualnych w obrotach akcjami na Głównym Rynku wzrósł z 13 do 18 proc. Co warto podkreślić, znacząco zwiększyła się także wartość transakcji zawieranych przez inwestorów indywidualnych.

Jak pokazują ostatnie wyniki badania OBI, mimo poprawy nastrojów i większego zaangażowania inwestorów na rynku, wciąż występują niedogodności, które doskwierają inwestorom. Wśród nich są m.in. sposób wyliczania podatku od zysków kapitałowych, niska płynność rynku, wysokie koszty transakcyjne, czy brak poszanowania praw mniejszościowych akcjonariuszy.

Od lat obserwujemy także niechęć inwestorów indywidualnych do udziału w walnych zgromadzeniach. Z ostatniego badania OBI wynika, że bierze w nich udział jedynie niespełna 4% badanych. Nawet ci dysponujący sporymi portfelami akcji (powyżej 0,5 mln zł) niechętnie biorą udział

w WZA (14,2%). Jak wskazują inwestorzy, nie uczestniczą oni w walnych zgromadzeniach głównie z uwagi na brak czasu, problemem są także wysokie koszty dojazdu, czy brak możliwości udziału on-line.

Rozwiązanie, nad którym aktualnie pracuje Krajowy Depozyt, likwiduje praktycznie wszystkie te bariery. Usługa eVoting to innowacyjne rozwiązanie, które ma na celu zwiększenie zaangażowania inwestorów w głosowanie uchwał podczas walnych zgromadzeń akcjonariuszy, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Platforma oparta o technologie blockchain ma na celu usprawnienie przygotowania i obsługi głosowań przy równoczesnym zapewnieniu transparentności, bezpieczeństwa i integralności całego procesu. Rozwiązanie jest aktualnie w fazie testów prototypu. Po zweryfikowaniu czy technologia ta przynosi spodziewane korzyści, planujemy rozszerzyć rozwiązanie tak, aby zoptymalizować cały proces zarządzania walnymi zgromadzeniami akcjonariuszy. Liczymy, że eVoting pozwoli na większe zaangażowanie inwestorów oraz uprości proces obsługi WZA.

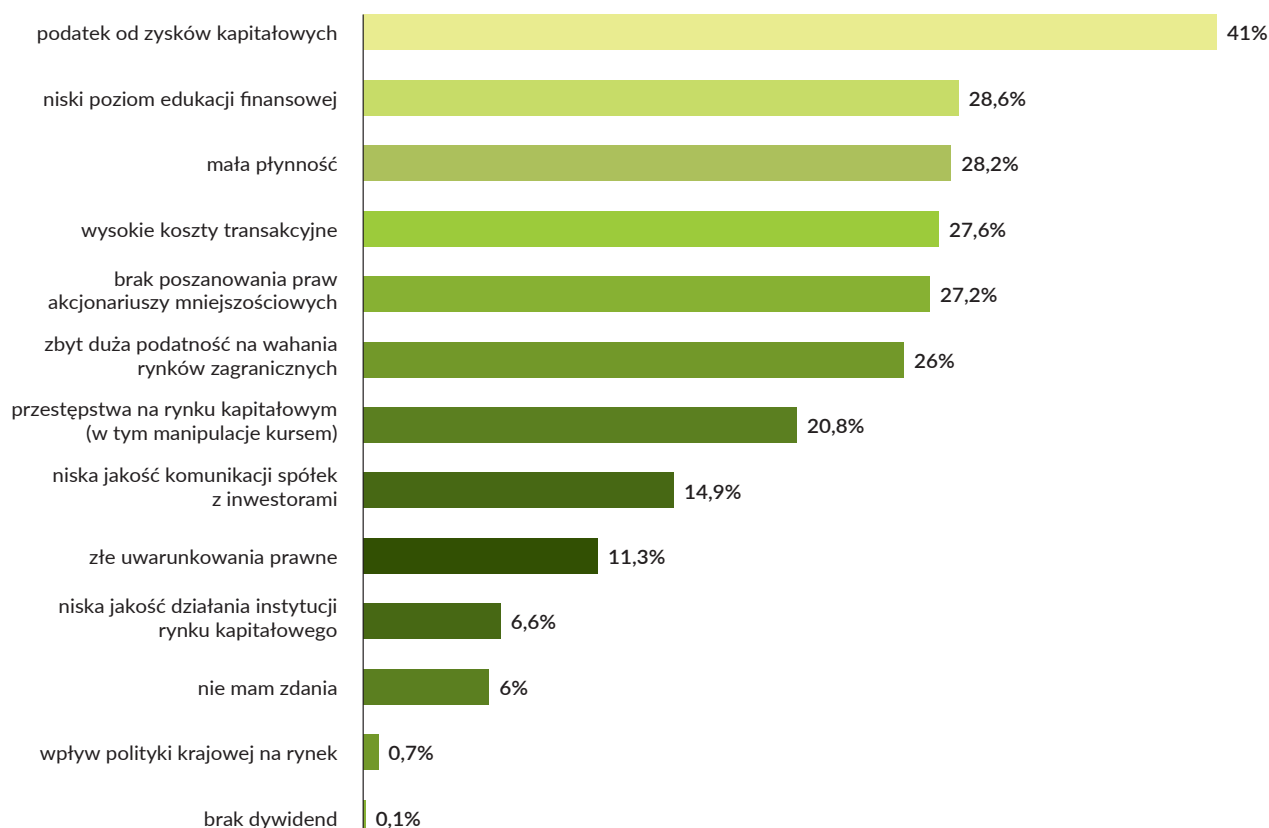
Rozdział 10

Sytuacja na polskim rynku kapitałowym

Największą bolączką inwestorów jest podatek od zysków kapitałowych. 41% ankietowanych zidentyfikowało podatek jako największą słabość polskiego rynku kapitałowego. Na kolejnych pozycjach rozbieżności pomiędzy odpowiedziami są niewielkie, a procentowy udział wskazań wynosi 26% - 28%. Inwestorzy wskazywali między innymi na niski poziom edukacji finansowej, małą płynność czy wysokie koszty transakcyjne. Respondenci wskazywali także na przestępstwa na rynku kapitałowym, w tym manipulacje kursem – 20,8%.

Patrząc na wyniki przekrojowo, można dostrzec kilka interesujących zależności. Inwestorzy z dłuższym stażem na giełdzie dostrzegają coraz większe problemy polskiego rynku, wynikające z braku poszanowania akcjonariuszy mniejszościowych – jest to 37% wskazań wśród inwestorów

o stażu powyżej 16 lat. Jednocześnie ankietowani z tej samej grupy przypisywali mniejsze znaczenie niskiemu poziomowi edukacji finansowej. Podobne zależności były widoczne wraz ze wzrostem wartości portfela inwestycyjnego. Jednak poza omawianymi zagadnieniami dla najzamożniejszych inwestorów duży problem stanowiła niska płynność oraz niska jakość komunikacji spółek z inwestorami.

Rys. 10.1. Największe słabości polskiego rynku kapitałowego

Rozdział 11

Rachunek maklerski

Przy wyborze domu maklerskiego niezmiennie od lat najważniejsze są trzy cechy: jakość platformy internetowej, poziom opłat i prowizji, a także poziom obsługi klienta. Uporządkowanie elementów oferty domu maklerskiego według kryterium ich ważności (od 5 - najważniejsze do 1 - najmniej ważne) przedstawia się następująco:

- Jakość platformy internetowej (4,19)
- Poziom opłat i prowizji (4,05)
- Poziom obsługi klienta (3,98)
- Rekomendacje i analizy (3,57)
- Inne – np. konto IKE, API, dostęp mobilny (3,51)
- Usługi dodatkowe (3,34)
- Połączenie rachunku z ROR-em (3,32)
- Oferta edukacyjna (3,31)
- Liczba ofert publicznych (3,15)
- Dostęp do rynków zagranicznych (3,11)
- Dostęp do rachunków typu IKE i IKZE (2,98)
- Bliskość POK

Przedstawiona hierarchia nie ulega większym zmianom pod względem kolejności. Coraz bardziej widoczny staje się jednak wzrost znaczenia pierwszych trzech charakterystyk i zwiększający się dystans pomiędzy nimi, a kolejnymi cechami. Nowe kategorie, które pojawiły się w tegorocznym zestawieniu: oferta edukacyjna, dostęp do rynków zagranicznych oraz dostęp do rachunków typu IKE i IKZE, znalazły się dopiero w drugiej połowie zestawienia. W dobie mobilności za najmniej istotną cechę została oceniona bliskość POK.

Platforma internetowa, jej sprawność i funkcjonalność, od wielu lat jest dla inwestorów najważniejszym i najlepiej ocenianym elementem oferty domów maklerskich. Inwestorzy wysoko cenią również profesjonalizm pracowników, jakość obsługi bezpośredniej oraz dostęp do informacji i notowań. Z kolei najmniej usatysfakcjonowani są dostępem do rynków zagranicznych, co może wynikać z wciąż ubogiej oferty oraz zdecydowanie wyższych prowizji niż te od transakcji na polskim rynku. Uporządkowane zestawienie wszystkich elementów według poziomu satysfakcji (od 5 – pełna satysfakcja do 1 – brak satysfakcji) przedstawia się następująco:

- Bezawaryjność i szybkość platformy internetowej (4,08)
- Funkcjonalność platformy internetowej (3,96)
- Profesjonalizm pracowników DM (3,94)
- Jakość obsługi bezpośredniej (w POKu, przez telefon) (3,86)
- Dostęp do informacji i notowań (3,83)
- Jakość analiz i rekomendacji (3,62)
- Oferta edukacyjna (3,43)
- Dostęp do rachunków IKE i IKZE (3,32)
- Dostęp do rynków zagranicznych (3,29)
- Inne (3,07)

Najczęściej wybierane domy i biura maklerskie oraz ich oceny znajdują się na stronie www.sii.org.pl w dziale Edukacja i analizy.

Rozdział 12

Pozostałe pytania do inwestorów

12.1. PYTANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

W tym roku Komisja Nadzoru Finansowego zadała inwestorom siedem pytań. Pierwsze dotyczyły inwestowania w obligacje. 74% ankietowanych odpowiedziało, że nie inwestuje w obligacje. Pozostała część inwestorów bierze udział głównie w publicznych emisjach – jest to 17,6% badanych. Nieliczni (głównie najbogatsi) uczestniczą w emisjach prywatnych. Kolejne pytanie dotyczyło braku wykupu obligacji. Taka sytuacja przytrafiła się 7,1% ankietowanych. Ostatnie pytanie dotyczyło tego, kto oferował inwestorom obligacje. Były to głównie banki – 35,7%, oraz firmy inwestycyjne – 33,8%.

Kolejne dwa pytania dotyczyły inwestycji w akcje lub udziały na platformach crowdfundingowych. Z takiej formy inwestycji skorzystało łącznie 4,8% ankietowanych – 3,2% za pośrednictwem polskich platform, a 1,6% za pośrednictwem zagranicznych. Spośród osób, które podjęły się tych inwestycji, 64,9% zadeklarowało osiągnięcie zysku.

Kolejne pytanie dotyczyło inwestycji w spółki znajdujące się na Liście ostrzeżeń SII. Jest to autorski projekt Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych, który służy informowaniu o podmiotach charakteryzujących się podwyższonym ryzykiem inwestycyjnym oraz nienależycie wypełniającymi obowiązki informacyjne. 73% ankietowanych zadeklarowało, że nie inwestuje w spółki znajdujące się na Liście ostrzeżeń SII.

Ostatnie pytanie dotyczyło oceny wysokości kar nakładanych przez KNF z tytułu niezetelnego wykonywania obowiązków informacyjnych przez spółki giełdowe. Zdaniem 64,8% ankietowanych kary są zbyt niskie lub zbyt rzadko nakładane. 29,8% respondentów oceniło, że liczba kar i ich wysokość jest na odpowiednim poziomie.

12.2. PYTANIA GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie zadała inwestorom sześć pytań. Trzy pierwsze dotyczyły utworzenia nowych indeksów. Na pytanie o wprowadzenie indeksu WIG60, obejmującego spółki z indeksów WIG20 i mWIG40, 76,6% ankietowanych odpowiedziało, że nie widzi takiej potrzeby, natomiast 23,4% respondentów było przychylnych temu pomysłowi. GPW zapytała również o potrzebę wprowadzenia indeksu obejmującego wyróżniające się spółki rynku NewConnect. Opinie ankietowanych były bardzo podzielone w tej kwestii – 56,3% uznało wprowadzenie takiego indeksu za zasadne, z kolei 43,7% nie widzi takiej konieczności. GPW zapytało także o utworzenie indeksu obligacji korporacyjnych na wzór indeksu TBSP.Index. Większość inwestorów, bo 59,5%, nie widzi potrzeby tworzenia takiego indeksu.

GPW zapytała również jakie nowe instrumenty są potrzebne inwestorom. Odpowiedzi rozłożyły się w następujący sposób: 40,6% głosów oddano na kontrakty terminowe na indeksy sektorowe, 38,6% na REIT-y, 38,1% na nowe ETF-y, a 31,8% na opcje na akcje.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, jakich informacji o instrumentach finansowych notowanych na giełdzie najbardziej brakuje inwestorom. 55,3% ankietowanych wskazało na braki w analizie fundamentalnej spółek i dostępie do rekomendacji. Dla 41,6% respondentów problemem była dostępność do materiałów dotyczących analizy technicznej indeksów oraz innych notowanych instrumentów. 33,2% inwestorów wskazało na braki w wiedzy dotyczącej zasad działania instrumentów pochodnych: wyceny, ryzyka, możliwości wykorzystania. 22,3% ankietowanych chciałoby więcej informacji na temat instrumentów bazowych dla produktów

strukturyzowanych, a 17,4% wskazało na informacje dotyczące konstrukcji i zasad działania certyfikatów strukturyzowanych.

Ostatnie pytanie GPW dotyczyło preferencji inwestorów co do sposobów zdobywania wiedzy. Największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia online, webinary – 68,8% ankietowanych wskazało na to rozwiązanie. Blisko połowa inwestorów, a dokładnie 47,5% ankietowanych, zadeklarowała, że jest zainteresowana materiałami edukacyjnymi w tradycyjnej formie, na przykład w postaci książki. Szkoleniami stacjonarnymi zainteresowanych było 37,2% respondentów, a jedno lub dwudniowymi szkoleniami, umożliwiającymi zdobycie pogłębionej wiedzy o rynku (jak na przykład Szkoła Giełdowa) 22,6% ankietowanych. Natomiast coaching/mentoring nie jest dobrym rozwiązaniem dla inwestorów – na tę odpowiedź wskazało zaledwie 0,1% badanych.

Ilona Pieczyńska-Czerny
Dyrektor Departamentu
Ofert Publicznych i Informacji
Finansowej, Komisja Nadzoru
Finansowego

W ostatnich latach obserwujemy wzrost zainteresowania przedsiębiorstw pozyskiwaniem kapitału poprzez emisję obligacji korporacyjnych. Pomimo rosnącego rynku obligacji korporacyjnych, jedna czwarta inwestorów indywidualnych nie inwestuje w tego rodzaju obligacje. Inwestorzy preferują obligacje oferowane w ofertach publicznych, co może być związane z wyższymi wymogami informacyjnymi i większym zaufaniem do emitentów decydujących się na taką formę sprzedaży.

Inwestycja w papiery wartościowe zawsze związana jest z ryzykiem utraty części lub całości zaangażowanego kapitału. Dotyczy to także obligacji, których emitent może nie wykupić. Przypadek braku wykupu obligacji przez emitenta zdarzył się 7% inwestorów, co oznacza, że inwestorom indywidualnym sprzedawane są także obligacje obciążone dużym ryzykiem inwestycyjnym.

Propozycje nabycia obligacji kierowane są głównie przez podmioty nadzorowane – firmy inwestycyjne i banki (łącznie blisko 70%). W związku

z tym duża część ofert kierowanych do inwestorów powinna uwzględniać sytuację finansową, strategię inwestycyjną oraz skłonność do ryzyka inwestorów indywidualnych.

Platformy crowdfundinowe nie są jeszcze popularnym sposobem inwestowania i nie stanowią istotnej alternatywy inwestycyjnej. Zainteresowanie inwestorów indywidualnych tą formą inwestycji jest jeszcze znikome. Inwestorzy w tym przypadku nie mają zapewnionego dostępu do informacji oraz zorganizowanego obrotu wtórnego.

Większa część inwestycji dokonanych na platformach crowdfundinowych przyniosła zysk, co będzie miało pozytywny wpływ na dalszy rozwój tego sektora rynku. Próba badawcza jest jednak zbyt mała, aby można było wyciągnąć jednoznaczne wnioski na temat rentowności dokonywanych tam inwestycji.

**Wspólny sukces
Wspólne wyzwania**

www.gpw.pl

Stowarzyszenie
Inwestorów
Indywidualnych

Ogólnopolskie
Badanie
Inwestorów

PARTNERZY STRATEGICZNI

PARTNER MERYTORYCZNY:

PARTNER:

PARTNERZY MEDIALNI:

Bankier.pl

STOCKWATCH

Investing.com

EQUITY
MAGAZINE

PROFIT
JOURNAL